

T.C.
ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI

**5. SINIF KÜRESEL BAĞLANTILAR
ÖĞRENME ALANININ KAZANIM, İÇERİK,
ÖĞRETME-ÖĞRENME VE ÖLÇME-
DEĞERLENDİRME SÜRECİNİN
ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
İNCELENMESİ**

Tez

Esra Üçarkuş

Danışman

Prof. Dr. Adem Başbüyük

Erzincan 2016

TEZ BİLDİRİMİ

“5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Kazanım, İçerik, Öğretme-Öğrenme ve Ölçme-Değerlendirme Sürecinin Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi” isimli “Yüksek Lisans” tezim tarafımda intihal programı ile incelenmiştir. Buna göre tezimde bilimsel etik ihlali ve intihal olarak nitelendirilebilecek herhangi bir durum olmadığını taahhüt ederim.

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir biçimde elde edildiğini; aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi beyan ederim.

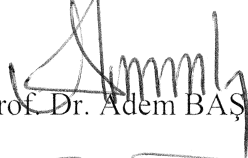
Esra ÜÇARKUŞ

TEZ KABUL TUTANAĞI

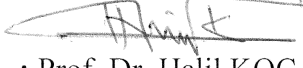
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu alışma, İlköğretim Anabilim Dalının Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalında jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman / Jüri

: Prof. Dr. Adem BAŞIBÜYÜK

Jüri

: Prof. Dr. Halil KOCA

Jüri

: Yrd. Doç. Dr. Vedat KARADENİZ

ÖNSÖZ

Eğitim, bireylerin hem yaşadıkları topluma hem de dünyaya faydalı olmasını sağlayan devrinişsel bir süreci kapsamaktadır. Eğitimin dinamik yapısı sürekli güncellenmesini gerekli kılmaktadır. Bu amaçla da geleceğin bireyini yetiştirme rolünü üstlenen eğitim kurumları bugüne kadar bir çok düzenlemelerden geçerek günümüze kadar gelmiştir. İçinde bulunduğumuz 21. yüzyılda eğitimden beklenenler geçmiş yıllardan farklı olmamakla birlikte yaşadığımız çağın dinamiğine uyum sağlayan bireyler yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Bu hedeflerin gerçekleşmesi ise kapsamlı eğitim reformlarının yapılması ile sağlanabilir. Etkili vatandaş yetiştirmeyi hedefleyen Sosyal Bilgiler dersinin toplumun istediği insan tipinin yetiştirilmesindeki önemi düşünüldüğünde reformların sosyal bilgiler dersi için yapılması öncelikli olmaktadır.

21. yüzyılda teknolojinin gelişmesiyle etkisini daha çok hissettiğimiz küreselleşme olgusu eğitim sistemlerinde yeniden yapılanmanın gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu kapsamda ülkemizde yenilenen Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı Küresel Bağlantılar öğrenme alanı ile değişime adapte olmayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda çalışmamız 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanını incelemektedir.

Tezin hazırlanmasında iş yoğunluğuna rağmen her zaman destek olan danışmanım sayın Prof. Dr. Adem Başbüyük hocama teşekkür ederim.

Çalışmanın anket süreçlerine yardımcı olan sayın Yrd. Doç. Dr. İhsan Ünlü'ye, Doç. Dr. Hüseyin Hüsnü Bahar'a, Arş. Gör. Alparslan Ay'a, Arş. Gör. Z. Fatih İneç'e teşekkür ederim. Veri analizlerinde büyük bir özveri ile yardımcı olan Doç. Dr. Mehmet Bekdemir'e ve Arş. Gör. Betül Çakal Başbüyük'e teşekkür ederim.

Çalışmalarımın her aşamasında her zaman destek olan arkadaşlarım Pelin Peker'e ve Tayfun Ünlü'ye teşekkür ederim.

Son olarak hayatımın her alanında her zaman maddi manevi desteklerini gördüğüm kıymetli aileme sonsuz teşekkür ederim.

5. SINIF KÜRESEL BAĞLANTILAR ÖĞRENME ALANININ KAZANIM, İÇERİK, ÖĞRETME-ÖĞRENME VE ÖLÇME-DEĞERLENDİRME SÜRECİNİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

Esra Üçarkuş

**Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi, Mayıs 2016**

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Adem BAŞIBÜYÜK

ÖZET

Bu çalışmada 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımı, içeriği, öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme süreçleri öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmiştir. Araştırmada betimsel yöntem kullanılmıştır. Araştırma Erzincan merkez, belde ve ilçeler de görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile yapılmıştır. Araştırma kapsamında 39 soruluk bir anket geliştirilerek, 97 öğretmene ölçek uygulanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde SPSS 20 paket programı kullanılmıştır. Öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanı ile ilgili düşüncelerinin ankette yer alan kişisel bilgilerine göre değişip değişmediğini belirlemek için ilişkisiz 't' testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Öğretmenlerin, 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına, içeriğine, öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme süreçlerine ilişkin görüşlerinin değişmediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanına dair sonuç ve öneriler ile sonlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Neoliberalizm, Avrupa Birliği, Sosyal Bilim.

**5. GLOBAL CONNECTIONS CLASS LEARNING AREA RECOVERY ,
CONTENT, of TEACHING- LEARNING AND ASSESSMENT STUDY BY
TEACHER EVALUATION PROCESS VIEWS**

Esra ÜÇARKUŞ

**Erzincan University, Institute of Social Sciences Department of Primary Master
Thesis , May 2016**

Supervisor: Professor Dr. Adem BAŞIBÜYÜK

ABSTRACT

In this study, 5th grade learning area of Global Connections recovery, content, teaching-learning and assessment processes are evaluated according to their teachers' opinions. Descriptive method was used in the research. Research centers in Erzincan was made by social studies teachers who worked in the town and district. a 39-item questionnaire developed within the scope of the study, the scale was administered to 97 teachers. Data analysis, SPSS 20 software package is used. Teachers of Grade 5 Global Connections unrelated to determine whether it changes according to the personal information contained in the survey of thinking about learning area 't' test, one-way analysis of variance (ANOVA) and the Mann-Whitney U test was conducted. Global Connections Grade 5 Teacher of the gains of the learning area content, the results did not change their view of teaching-learning and assessment process has been reached. Research Global Connections Grade 5 terminated with conclusions and recommendations on the areas of learning.

Keywords: Neoliberalism, European Union, Social Sciences.

İÇİNDEKİLER

TEZ BİLDİRİMİ.....	I
TEZ KABUL TUTANAĞI.....	II
ÖNSÖZ.....	III
ÖZET.....	IV
ABSTRACT.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VI
KISALTMALAR.....	XIII

BİRİNCİ BÖLÜM

I.GİRİŞ.....	1
1. Problem Durumu.....	4
2. Problem Cümlesi.....	6
A. Alt Problemler.....	6
B. Araştırmanın Önemi.....	6
C. Araştırmanın Amacı.....	7
D. Varsayımlar.....	8
E. Kapsam ve Sınırlılıklar.....	8
F. Tanımlar.....	8

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

I. KÜRESELLEŞMENİN TANIMI VE BOYUTLARI.....	9
A. Küreselleşmenin Tanımı.....	9
B. Ekonomik Küreselleşme.....	10
C. Siyasal Küreselleşme.....	11
D. Kültürel Küreselleşme.....	11
II. KÜRESELLEŞMENİN TARİHÇESİ.....	13
III. KÜRESELLEŞME VE EĞİTİM.....	17
A. Türkiye’de Küresel Eğitim Reformu.....	19
IV. EĞİTİM İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR.....	23
A. Eğitim Programı, Öğretim Programı ve Ders Programı.....	23
B. Eğitim Programının Öğeleri.....	23
1. Hedef - Amaç – Kazanım.....	23
2. İçerik – Muhteva.....	24
3.Öğretme-Öğrenme Süreci – Eğitim Durumu.....	25
4. Ölçme-Değerlendirme–Sınama Durumu.....	25
V. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI.....	27
A. Sosyal Bilgilerin Tarihçesi.....	28
B. 2004-2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı.....	30
C. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı.....	32
VI. KONU İLE İLGİLİ YAPILAN ARAŞTIRMALAR.....	34

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN MODELİ VE YÖNTEMİ

I. Yöntem.....	42
II. Araştırmanın Modeli.....	42
III. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	42
IV. Veri Toplama Aracı.....	42
1. Anket.....	42
1.2 Anketin Geçerlik ve Güvenirliğini Belirlemeye Yönelik Çalışmalar.....	43
1.3 Anket Formunun Geçerlik Çalışması.....	43
1.4 Anket Formunun Güvenirlik Çalışması.....	44
V. Verilerin Toplanması.....	45
VI. Verilerin Analizi.....	45

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

4.1 Kişisel Bilgilere İlişkin Bulgular.....	46
4.2 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	47
4.3 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	49
4.4 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	53
4.5 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	56
4.6 Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	58
4.7 Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	60

4.8 Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum..... 64

4.9 Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....67

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE TARTIŞMA

I. Sonuç ve Tartışma..... 71

ALTINCI BÖLÜM

ÖNERİLER

I. Öneriler..... 74

KAYNAKLAR..... 76

EKLER..... 85

I. Araştırmanın İzni..... 85

II. Anket Soruları..... 86

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Ortalama Puanlar İçin Değerlendirme Katsayıları.....	43
Tablo 2. Öğretmenlerin Cinsiyet Durumlarına Göre Frekans Dağılımı.....	46
Tablo 3. Öğretmenlerin Hizmet Süresine Göre Frekans Dağılımı.....	46
Tablo 4. Öğretmenlerin Mezun Olunan Okul Türüne Göre Frekans Dağılımı.....	47
Tablo 5. Öğretmenlerin Hizmet Yerine Göre Frekans Dağılımı.....	47
Tablo 6. Öğretmenlerin 5.Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Kazanımlarına İlişkin Görüşleri İle İlgili Bulguları.....	48
Tablo 7. Öğretmenlerin 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının İçeriğine İlişkin Görüşleri İle İlgili Bulguları.....	50
Tablo 8. Öğretmenlerin 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Öğretme-Öğrenme Sürecine İlişkin Görüşleri İle İlgili Bulguları.....	53
Tablo 9. Öğretmenlerin 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Ölçme-Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşleri İle İlgili Bulguları.....	56
Tablo 10. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Kazanımlarına İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması...58	
Tablo 11. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının İçeriğine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması.....	59
Tablo 12. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Öğretme-Öğrenme Sürecine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması.....	59

Tablo 13. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Ölçme-Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması.....	60
Tablo 14. Öğretmenlerin Hizmet Süresine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Kazanımlarına, İçeriğine, Öğretme-Öğrenme ve Ölçme-Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşleri İle İlgili Bulguları.....	61
Tablo 15. Öğretmenlerin Hizmet Süresine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Kazanımlarına İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması.....	61
Tablo 16. Öğretmenlerin Hizmet Süresine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının İçeriğine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması.....	62
Tablo 17. Öğretmenlerin Hizmet Süresine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Öğretme-Öğrenme Sürecine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması.....	63
Tablo 18. Öğretmenlerin Hizmet Süresine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Ölçme-Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması.....	63
Tablo 19. Öğretmenlerin Mezun Olunan Okul Türüne Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Kazanımlarına İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması.....	64
Tablo 20. Öğretmenlerin Mezun Olunan Okul Türüne Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının İçeriğine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması.....	65

Tablo 21. Öğretmenlerin Mezun Olunan Okul Türüne Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Öğretme-Öğrenme Sürecine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması.....	65
Tablo 22. Öğretmenlerin Mezun Olunan Okul Türüne Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Ölçme-Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması.....	66
Tablo 23. Öğretmenlerin Hizmet Yerine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Kazanımlarına, İçeriğine, Öğretme-Öğrenme ve Ölçme-Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşleri İle İlgili Bulguları.....	67
Tablo 24. Öğretmenlerin Hizmet Yerine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Kazanımlarına İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması...67	67
Tablo 25. Öğretmenlerin Hizmet Yerine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının İçeriğine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması.....	68
Tablo 26. Öğretmenlerin Hizmet Yerine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Öğretme-Öğrenme Sürecine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması.....	69
Tablo 27. Öğretmenlerin Hizmet Yerine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Ölçme-Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması.....	69

KISALTMALAR

MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu
IMF	: Uluslararası Para Fonu
GATS	: Hizmet Ticareti Genel Anlaşması
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
SPSS	: Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paketi
F	: Frekans
N	: Öğretmen sayısı
X	: Ortalama
P	: Farkın anlamlılık düzeyi
Df	: Serbestlik derecesi
Ss	: Standart sapma

BİRİNCİ BÖLÜM

I.GİRİŞ

Küreselleşme sürecinin kesin olarak ne zaman başladığı ve hangi evrelerden geçtiği tam olarak bilinmemekle birlikte, M.Ö 3500 yıllarında tekerleğin icadı, Lidyalıların alışverişlerdeki eşya takasının yerine parayı icat etmeleri, insanların buldukları yerlerden başka yerlere göç ve ticaret kervanlarının oluşturulması, binek hayvanlarının evcilleştirilmesi, büyük pazarların kurulması ile ipek yolu ve deniz yollarının kullanılarak yeni bölgelerin keşfedilmesine kadar dayanan bir geçmişe sahip olduğu söylenebilir.¹

İnsanlık tarih boyunca sosyal, siyasal ve ekonomik alanda pek çok dönüşüm yaşamıştır. Bu dönüşümlerin dönüm noktasını, XVIII.yüzyılda Fransız İhtilali ve Sanayi Devrimi oluşturur. Biri siyasal, diğeri ekonomik yapıda derin izler bırakarak tarihin akışına köklü bir şekilde yön vermiştir. Sanayi Devrimi'ni hazırlayan teknolojik sembollerden biri sayılan buhar makinesinin dokuma tezgâhlarıyla birlikte deniz ve demiryolu taşımacılığında kullanılması, geliştirilen yeni üretim teknikleriyle çok çeşitli ve bol miktarda üretilen malların uzak ülkelere daha hızlı ve daha ucuz fiyatlarla satılmasına imkân sağlamıştır.² Diğer bir dönüşüm noktasını ise teknolojinin gelişmesi ile birlikte ortaya çıkan Bilgi Çağı (Enformasyon Toplumu) olarak adlandırdığımız bir süreç oluşturur. Nasıl ki sanayi toplumuna geçişin motoru olma işlevini buharlı makineler üstlenmiş ise, bilgi toplumuna geçişi de bilişim teknolojisinin temelindeki bilgisayarlar gerçekleştirmiştir.³

Yeni yüzyıl, bilgi teknolojilerinin inanılmaz hızlarda gelişim gösterdiği ve öngörülemeyen olası birçok değişimin yaşandığı bir yüzyıldır. Toplumlar yeni yüzyılın önemli aktörlerinden olmak istiyorlarsa bunun gereklerini yerine getirmek durumundadırlar. Her ülkenin, dünyanın diğer ülkeleriyle çeşitli alanlarda alışverişleri söz konusudur. Bu durumda ülkelerin ve ulusların birbirleriyle etkileşim içerisinde bulunmaları, kültürlerarası diyalogu ve kültürlerarası eğitim olanaklarını geliştirmeleri için bir gerekliliktir. Ülkeler arasındaki mesafelerin kısaldığı ve hatta

¹ Mehmet Aktel, 'Küreselleşme Süreci ve Etki Alanları', *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, Yıl 2001, Cilt 6, Sayı 2, s. 195.

² Adnan Mahiroğulları, *Küreselleşmenin Kültürel Değerler Üzerine Etkisi*, s. 1276.

³ Yüksel Özden, *Eğitimde Yeni Değerler*, (6. Bs.), Ankara, 2005, s. 61.

fiziki sınırların ortadan kalktığı günümüzde kültürlerarası olası yanlış anlaşılmanın giderilmesi, eğitimsel, ekonomik ve kültürel yeni ortak hareket alanlarının oluşturulması “küreselleşme” kavramı ile açıklanmaktadır.⁴ Bu küresel çağın etki ve sonuçları ekonomik boyuttan, siyasi ve kültürel boyuta kadar geniş bir alana yansımaktadır. Ekonomik küreselleşme, üretilen her şeyin tüketim için hızla pazara sunulması, mal ve hizmet hareketliliğinin coğrafi sınırları aşması ve sermayenin akışkanlığının artması şeklinde seyreden bir olgudur.⁵ Siyasi küreselleşme, ekonomik küreselleşmeden doğan sermaye akışı, uluslararası kuruluşların etkinliği nedeniyle hükümetin ulusal ve uluslararası alanda etkin vatandaşlar yetiştirilmesinin gerekliliğini vurgular. Teknolojik küreselleşme, iletişim sahasının genişlemesi ile uzak-yakın algısında köklü değişim yaşanmasını sağlar. Sosyal ve kültürel bağlamda küreselleşme ise teknolojik gelişmeler ışığında tek tipliliğin ve homojenliğin özellikle gençler üzerinde etkili olan yeni bir düzen oluşumudur.

Günümüzde ülkelerin; ekonomik, sosyal ve teknolojik alanda birbirlerine yaklaşmaları aralarındaki işbirliğini güçlendirmiş ve ortak hareket etme zorunluluğunu gündeme getirmiştir. Dünyadaki ülkelerle birlikte ortak hareket etme ve dünyadaki eğilimlere uygun davranma zorunluluğu, küreselleşme sürecinin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.⁶

Küreselleşme alanında yaşanan gelişmeler, birçok alanda olduğu gibi eğitimi de etkilemiştir.⁷ Eğitim sistemlerinin, soğuk savaş sonrası küreselleşme gelişmeleri bağlamında daha çok birey yönelimli insan hakları, demokratik yeni değerler ve bilgiler üretebilecek şekilde yeniden yapılanmaları gereği ortaya çıkmış olup,⁸ yetiştirilmesi gereken bireyin de, artık daha fazla evrensel niteliklere sahip olmasını

⁴ Mustafa Sağlam, Levent Vural, Celal Akdeniz, ‘Küreselleşmenin Türkiye’deki İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve Ders Kitaplarında Görülen Yansımaları’, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl 2011, Cilt 10, Sayı 35, s. 2.

⁵ Kasım Karaman, ‘Küreselleşme ve Eğitim’, *Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks*, Yıl 2010, Sayı 3, s. 132.

⁶ Abidin Dağlı, ‘Küreselleşme Karşısında Türk Eğitim Sistemi’, *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yıl 2007, Sayı 9, s. 2.

⁷ Çiğdem Kan, ‘Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Küresel Sorunlarla İlgili Tutumları ve Ders Programlarına Yönelik Önerileri’, Doktora Tezi, 2009, s. 31.

⁸ Muhsin Hesapçioğlu, *Postmodern/Küresel Toplumda Eğitim, Okul ve İnsan Hakları*, O. Oğuz, A. Oktay, H. Ayhan, (Edts) 21. Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi, İstanbul, 2004, s. 17-62.

zorunlu kılmıştır.⁹ Bilim yapma geleneğindeki bu paradigmatik değişme ve buna bağlı olarak bilginin doğası hakkında oluşan yeni değerler, öğrenme ve öğretme süreçlerinde değişimler meydana getirmiştir. Bu kapsamda öğrenme ve öğretme süreçlerindeki ilgi odağı ‘öğrenme’ den yana gelişim göstermiştir. Öğrenme ve öğretme hakkındaki yeni bilgiler öğrenmenin parmak izi kadar kişisel olduğunu; herkesin öğrenme tür, hız ve kapasitesinin farklı olduğunu; uygun öğrenme olanağı sağlandığında herkesin bildiğinden daha fazlasını öğrenebileceğini ortaya koymaktadır.¹⁰ Bu yeni öğrenme öğretme yaklaşımında yaşanan değişimler tüm diğer ülkeleri etkilediği gibi ülkemizi de etkileyerek öğretim programlarında yeniden yapılanmaya gidilmiştir.

Toplumun istediği insan tipinin yetişmesinde Sosyal Bilgiler ders programı önemli bir paya sahiptir. Sosyal Bilgiler ders programının tarihsel süreçleri incelendiğinde toplumların yaşadıkları siyasi, ekonomik ve kültürel olguların bu öğretim programında yansımaları bulunduğunu görmekteyiz. Bilgi çağı olarak adlandırılan 21. yüzyılda ise toplumun beklentilerini karşılayacak insan tipinin yetiştirilmesi amacıyla Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerden birini de öğrenme alanlarının belirlenmesi oluşturur. Yeni programda yer alan Küresel Bağlantılar öğrenme alanı ile küreselleşen dünyada bireyleri daha donanımlı yetiştirmek amaçlanmıştır.

Bu çalışmanın birinci bölümünde, farklı görüşler dikkate alınarak küreselleşmenin tanımı, küreselleşmenin boyutları ve tarihçesi açıklanmıştır. Çalışmamızın kapsamı gereğince, küreselleşmenin eğitimle olan ilişkisi ile bunun ülkemizde görülen yansımaları ele alınmıştır. Eğitim ile ilgili kavramlar verilerek eğitim programının öğeleri açıklanmıştır. Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı, tarihçesi, yeni Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı ile ‘Küresel Bağlantılar’ öğrenme alanının açıklamaları yapılmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümü, öğretmenlerin; cinsiyet, hizmet süresi, mezun oldukları fakülte ve hizmet yeri faktörlerine göre 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanım, içerik, öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme

⁹ Kan, s. 31.

¹⁰ Özden, s. 16.

sürecine yönelik görüşlerinin incelenmesi sonucu elde edilen bulgulardan oluşmaktadır.

1. Problem Durumu

Dünyadaki hızlı değişimlerin doğal sonucu olarak yetiştirilmek istenen insan tipi de değişmektedir. Toplumlar da bireyin yetişmesinde eğitim ve eğitim kurumları önemli role sahiptir. Özellikle ülkemizde Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları çerçevesinde belirlenen ilköğretimin amaçlarından ilki “İlköğretim mecburi eğitim çağındaki her Türk vatandaşının hakkıdır ve zorunludur”.¹¹ Fidan ve Baykul, ilköğretimin amaçlarından birinin de “çocuğa toplumda etkin biçimde işlevde bulunabilmesi gereken beceri ve tutumları kazandırmak” olduğunu belirtmektedir.¹² İlköğretimin ülkemizde zorunlu olması, ilköğretim kademesinden ayrılan ya da ortaöğretime ve yükseköğretime devam eden bireyler açısından temel teşkil etmesi ilköğretimin önemini artırmaktadır. İlköğretimden sonra daha üst bir eğitim kurumuna devam eden bireyler için ve ilköğretimden sonra daha üst seviyede bir öğretim kurumuna devam etmeyen bireyler için ilköğretimde edindikleri temel bilgiler onların yaşamında ve buna bağlı olarak toplumsal yaşam üzerinde etkili olmaktadır. Yeşilyaprak’ a göre ilköğretimde kazandırılan bilgi, beceri ve tutumlar insanlara yaşamları boyunca eşlik eder.¹³ Bu öğretim kademesinde yer alan derslerden biri de Sosyal Bilgiler dersidir. MEB, Sosyal Bilgileri bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da bir tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersi olarak tanımlamaktadır.

Günümüzde, dünyadaki bilimsel ve teknolojik gelişmeler ve bunun Türkiye’ye yansımaları, eğitim bilimlerinde öğretme/öğrenme anlayışındaki

¹¹ MEB, İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, Ankara, 2006.

¹² Nurettin Fidan ve Yaşar Baykul, ‘İlköğretimde Temel Öğrenme İhtiyaçlarının Karşlanması’, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yıl 1994, S 10, s.v10.

¹³ Binnur Yeşilyaprak, *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri*, (18.Bs), Ankara, 2010, s.v46.

gelişmeler, eğitimde kaliteyi ve eşitliği artırma ihtiyacı, ekonomiye ve demokrasiye duyarlı bir eğitim ihtiyacı ile şahsi ve milli değerlerin küresel değerler içinde geliştirilmesi ihtiyacı gibi sebeplerle Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2004 yılında hazırladığı yeni program 2005 yılında uygulanmaya başlanmıştır. Bu yeni programda Sosyal Bilgiler dersi dokuz öğrenme alanı çerçevesinde yapılandırılmıştır;

1. Birey ve Toplum
2. Kültür ve Miras
3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler
4. Üretim, Dağıtım ve Tüketim
5. Zaman, Süreklilik ve Değişim
6. Bilim, Teknoloji ve Toplum
7. Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler
8. Güç, Yönetim ve Toplum
9. Küresel Bağlantılar¹⁴

Bu öğrenme alanlarından biri olan Küresel Bağlantılar öğrenme alanı ile bireyin gelişen ve değişen dünyaya uyum sağlaması hedeflenmiştir.

Küreselleşme ile ilgili literatür incelendiğinde yapılan çalışmalarda küreselleşmenin daha çok ekonomik ve siyasi yönüne vurgu yapılırken, eğitim boyutu ile ilgili çalışmaların sınırlı kaldığı dikkati çekmektedir. Eğitimi konu edinen çalışmalarda ise daha çok küreselleşmenin programa yansımaları, kavramlar üzerine etkisi ve uzman görüşleri çerçevesinde incelenmesi gibi konular ele alınmıştır. Küreselleşme olgusunun yeni Sosyal Bilgiler programında Küresel Bağlantılar öğrenme alanı ile verilmeye çalışılması bu alanda çalışmaların yapılmasını gerekli kılmaktadır. Alan yazın tarandığında 6. ve 7. sınıflarda Küresel Bağlantılar öğrenme alanı öğretmen görüşlerine göre incelenmiştir. Bu çalışmada da 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımları, içeriği, öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme süreçleri öğretmen görüşlerine göre incelenmiştir.

¹⁴ A. Sinan Bilgili, *Geçmişten Günümüze Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler*, İ. Değirmencioğlu, (Edt), Sosyal Bilgilerin Temelleri, Ankara, 2006, s. 31-34.

2. Problem Cümlesi

5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanım, içerik, öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi.

A. Alt Problemler

Bu çalışma 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanım, içerik, öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Öğretmenlerin;

5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriğine ilişkin görüşleri nelerdir?
5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının öğretme-öğrenme sürecine ilişkin görüşleri nelerdir?
5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin görüşleri nelerdir?

Öğretmenlerin; cinsiyet, hizmet süresi, mezun oldukları okul türü ve hizmet yerine göre;

5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına ilişkin görüşleri arasında bir fark var mıdır?
5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriğine ilişkin görüşleri arasında bir fark var mıdır?
5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının öğretme-öğrenme sürecine ilişkin görüşleri arasında bir fark var mıdır?
5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin görüşleri arasında bir fark var mıdır?

B. Araştırmanın Önemi

Küreselleşme, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra özellikle teknolojinin gelişmesiyle etkisini daha fazla gözlemlediğimiz hayatın her alanında karşılaştığımız adını sıkça duyduğumuz bir olgudur. Böylesi önemli olan bir olgunun etkileri ekonomiden siyasete kültürden eğitime kadar görülmektedir. Küreselleşen dünyada bir ülkede yaşanan olay dünyanın başka yerinde yankı bulabilmekte böylece evrensel

bir gündem oluşabilmektedir. Özellikle gençler arasında akım niteliğindeki tavır, davranış, konuşma, yeme-içme, sosyal faaliyetler ve moda kıyafetler homojenlik göstermektedir. Amerika'da çekilen bir film, Afrika ülkesinde izlenebilmekte, bir Hint müziği yankısını dünyanın herhangi bir yerinde bulabilmektedir. Dolayısıyla küresel çağda ülkeler birbirlerini etkiledikleri kadar bir başka ülkeden de etkilenmektedirler. Bu kaçınılmaz gelişim neticesinde küreselleşmenin olumlu ya da olumsuz olduğunu tartışmak toplumları herhangi bir sonuca götürmeyecektir. Yaşanan gelişmelere kapıları kapatmak teknoloji çağında mümkün olmadığına göre ülkeler ancak milli ve evrensel değerleri gözardı etmeden varlıklarını sürdürebilmelidirler.

Küresel çağda yaşanan değişimler ülkelerin eğitim sistemlerini de etkilemiştir. Erasmus, Comenius ve Sokrates gibi programlarla öğrenci akışı sağlanmakta ve öğrencinin evrensel düzeyde gelişmesi amaçlanmaktadır. Bunun dışında ülkeler kendi politikaları ile birlikte küresel eğitim anlayışıyla programlarını yenilemektedirler. Bu ülkelerden biri de Türkiye'dir. Türkiye' de 2004-2005 Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı ile bireylerin Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, milli değerlerini koruyan, aynı zamanda insan haklarına saygılı, yaratıcı, yapıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirilmesi amaçlanmıştır. Bu yeni program öğrenme alanlarından oluşmaktadır. Ülkemizde küreselleşme olgusunun programda yer almasının gerekliliğine binaen Küresel Bağlantılar öğrenme alanı eklenmiş, gelişen ve değişen dünyaya uyum sağlama yönünde adım atılmıştır. Küresel çağın etkileri Küresel Bağlantılar öğrenme alanı ile 4. 5. 6. ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer almaktadır.

Bu çalışma 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının program yönünden değerlendirilmesinin öğretmen görüşleri ile ele alınmasını sağladığından alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

C. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanı ile ilgili görüşlerini tespit etmektir. Bu bağlamda

öğretmenlerin görüşlerinde cinsiyet, hizmet süresi, mezun olunan okul türü ve hizmet yerine göre değişiklik olup olmadığını belirlemektir.

D. Varsayımlar

1. Araştırmaya katılan öğretmenler anketi gönüllü ve objektif olarak yapmışlardır.
2. Anket sorularının geçerlik ve güvenilirliğine dair yapılan çalışmalar yeterli görülmüştür.
3. Anket soruları konuyu incelemede yeterlidir.
4. Araştırma yöntemi amaca uygundur.

E. Kapsam ve Sınırlılıklar

Bu çalışma:

1. 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı ile,
2. 2015-2016 öğretim yılı ile,
3. 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanım, içerik, öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin 39 soru ile,
4. MEB'e bağlı okullarla sınırlı tutulmuştur.

F. Tanımlar

Neoliberalizm: İnsanlığın refahını arttırmanın en ideal yolunun, girişimci özgürlüğün maksimizasyonu olduğunu ileri süren ekonomi politik pratiklerin teorisidir.¹⁵

Avrupa Birliği: Kimi Avrupa ülkelerinin sosyo-ekonomik ve politik alanda birlikte hareket etme temeline dayalı olarak oluşmuş oldukları birlik.¹⁶

Sosyal Bilim: Toplumla ilgili disiplinlerin belirli kurallarla bilimsel bir çerçevede incelenmesidir.¹⁷

¹⁵ David Harvey, *Yaratıcı Yıkım Olarak Neoliberalizm*, (Çev. Eylem Çamuroğlu Çığ, Ünsal Çığ), *Atılım Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl 2012, Cilt 2, S 2, s. 68.

¹⁶ Cemalettin Şahin, *Türkiye Coğrafyası*, Ankara, 2000, s. 343.

¹⁷ Nuri Köstüklü, *Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi*, Konya, 2003, s. 2.

İKİNCİ BÖLÜM

I. KÜRESELLEŞMENİN TANIMI VE BOYUTLARI

A. Küreselleşmenin Tanımı

Günümüzde adını sıkça duyduğumuz küreselleşme kavramı, çok boyutlu bir yapısının olması nedeniyle tanımında da farklı görüşler ileri sürülmekte ve farklı boyutları açısından tanımlamalar yapılmaktadır. Küreselleşme ile ilgili farklı tanımlar bilim adamlarınca ifade edilmiştir.

Yıldız' a göre, küreselleşme kavramı, yapısal açıdan yeni olmayan, ancak yeni iletişim araçlarıyla ekstrem biçimde hızlandırılan bir süreci içermektedir.¹⁸

Aslanoğlu, küreselleşmeyi, kavram olarak dünyanın sıkışması ve tek bir yer olarak algılama bilincinin artışı olarak tanımlamaktadır.¹⁹

Giddens'a göre küreselleşme, bizlerin giderek artan bir biçimde tek bir dünya içinde yaşadığımız, öyle ki bireylerin, grupların ve ulusların birbirine bağımlı hale geldiği olgudur.²⁰

Bauman, küreselleşmenin moda bir deyim olduğunu ve hızla bir parolaya, sihirli bir sözcüğe, geçmiş ve gelecek tüm gizlerin kapılarını açacak bir anahtara dönüşmekte olduğunu, hem geri dönüşü olmayan hem de hepimizi aynı ölçüde ve aynı şekilde etkileyen bir süreç; dünyanın, kaçamayacağı kaderi olduğunu belirtmektedir.²¹

Bayar, küreselleşmeyi, yerkürenin farklı bölgelerinde yaşayan insan, toplum ve devletler arasındaki iletişim ve etkileşim derecesinin “karşılıklı bağımlılık” kavramı çerçevesinde giderek artması olarak tanımlamaktadır.²²

Küreselleşme fikrinin taşıdığı en derin anlam, dünya meselelerinin belirsiz, ele avuca sığmaz kendi başına buyruk doğasıdır; bir merkezin, bir kontrol masasının

¹⁸ Süleyman Yıldız, ‘Kültürün Küreselleşmesi ve Toplumsal Boyutta Medya Etkinliğine Yansımaları’, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl 2006, Sayı 2, s. 37.

¹⁹ A. Rana Aslanoğlu, *Kent, Kimlik ve Küreselleşme*, (2.Bs.), Bursa, 2000, s. 128.

²⁰ Anthony Giddens, *Sosyoloji*, (Çev. Cemal Güzel), İstanbul, 2008, s. 84.

²¹ Zygmunt Bauman, *Küreselleşme Toplumsal Sonuçları* (Çev. Abdullah Yılmaz), (4.Bs.), İstanbul 2012, s. 7.

²² Fırat Bayar, ‘Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye’, *Uluslararası Ekonomik Sorunlar*, s. 25.

bir yönetim kurulunun, bir idari büronun yokluğudur. Küreselleşme, Jowitt'in 'yenidünya düzensizliği' nin başka bir adıdır.²³

Eğitim açısından küreselleşme ise, birbiri ile bu kadar yakın ilişki içerisinde olan dünya toplulukları arasında rahatça dolaşabilecek, çalışabilecek, hatta farklı ortamlarda yaşayabilecek insanı yetiştirmek olarak tanımlanabilir.²⁴

Tüm bu tanımların bağlamında küreselleşme, kültürden suça, finanstan çevreye kadar, dünyanın farklı bölgeleri arasındaki bağlantılara ve zaman içinde bu bağlantıların değişme ve genişleme biçimlerine ilişkin bir konudur.²⁵

Ekonomik sistemlerdeki değişimler dünyanın bir pazar olarak görülmesini sağlarken, siyasi alanda uluslararası kuruluşların ulus devletin etkisini azaltması ve teknoloji devriminin dünyayı küçük bir köye dönüştürmesiyle küreselleşmenin farklı açılardan değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu bakımdan küreselleşmenin bu üç önemli boyutu ile ilgili kısaca açıklamalar yapılacaktır.

B. Ekonomik Küreselleşme

Ekonominin küreselleşmesi, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra özellikle de 1960 sonrası dönem, bir yandan çok uluslu şirket faaliyetlerinin ortaya çıktığı bir yandan da uluslararası ticaretin hızla geliştiği bir dönem olarak tanımlanmaktadır.²⁶ Başka bir ifadeyle ekonomik açıdan küreselleşme ticaret, finansal akımlar, teknoloji değişimi ile bilginin ve işgücünün hareketliliği yoluyla dünya ekonomilerinin birbirleriyle bütünleşmesi olarak tanımlanabilir.²⁷ Hirst-Thompson, 1971-73 döneminde Bretton Woods yarı-sabit döviz kuru rejiminin çöküşü sermaye piyasalarını uluslararasılaştırırken, uluslararası menkul kıymetler yatırımlarının ve banka kredilerinin yaygınlaşma sürecinin başladığını ifade eder.²⁸ Özetle küreselleşmeyi etkileyen ekonomik gelişmeler, küreselleşmeyi etkileme sıralarına

²³ Zafer Cırhinlioğlu (Edt.), *Modern Sosyoloji Kuramları*, İstanbul, 2008, s. 473.

²⁴ Ayla Oktay, *21. Yüzyılda Yeni eğilimler ve Eğitim*, O. Oğuz, A. Oktay, H. Ayhan (Edts), 21. Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi, İstanbul, 2004, s. 13-30.

²⁵ D. Held, A. McGrew, D. Goldblatt, J. Perraton; *Küreselleşme*, Giddens A. (Edts), *Sosyoloji Başlangıç Okumaları*, İstanbul, 2010, s. 71.

²⁶ Paul Hirst, Grahame Thompson, *Küreselleşme Sorgulanıyor* (Çev. Çağla Erdem, Elif Yücel), (1. Bs.), Ankara, 1998, s. 44.

²⁷ C. Can Aktan ve Hüseyin Şen, *Globalleşme Ekonomik Kriz ve Türkiye*, Ankara, 1999, s. 25.

²⁸ Hirst, Thompson, s. 44.

göre; dış ticarete yaşanan serbestleşmeler, sermaye hareketlerinde yaşanan serbestleşmeler ve işgücü dolaşımının serbestleşmesi, olarak kabul edilebilir.²⁹

C. Siyasal Küreselleşme

Küreselleşmenin siyasal boyutu, bir yandan ülkeler arasındaki siyasal sınırların aşınması, egemenlik ve bağımsızlık gibi bazı temel kavramların içerik değiştirmesi, ulus-devletin eski önemini yitirmesi ile, bir yandan da insan hakları, demokrasi ve hukuk devleti söyleminin öne çıkmasıyla ilgilidir.³⁰

Uluslararası örgütlenmelerin güçlenmesi ulus devletlerin egemenlik alanlarının aşınmasına neden olmuş,³¹ başka bir deyişle, küreselleşen dünyada ulusal sınırlar aşınmakta, ulus-devleti var eden ve vazgeçilmez kılan dinamikler zayıflamakta,³² özellikle Avrupa’da yaşanan bölünerek bütünleşme süreci, AB gibi ekonomik olarak karşılıklı bağımlılığa dayalı istikrarlı ve sürdürülebilir ulus üstü güçlü siyasal birliktelikleri sağlamıştır. AB üyesi ülkeler daha önceleri ulusal ölçekte kendi hükümetlerine ait olan pek çok karar alma yetkisini AB organlarına devretmek zorunda kalmışlardır.³³ Bu bağlamda siyasal küreselleşme, demokrasi, insan hakları ve özgürlükler temelinde dış müdahalelerin yoğunluk kazanması; dil, din ve etnik köken bakımından tektipçi bir yapıya dayanan ulus devletin önemini kaybederek uluslararası kuruluşların öne çıkması süreci olarak değerlendirilebilir.³⁴

D. Kültürel Küreselleşme

Küreselleşme ile birlikte kültürel hayatta bir akışkanlık söz konusu olmuştur. Bu akışkanlık sayesinde kültürel aidiyetler ulus devletin sınırlarını aşan sosyal hareketler, çevreci ve feminist hareketler güçlenmiştir.

Yıldız (2006), küresel kültürün 20. yüzyılda farklı ülkelerin farklı zaman dilimlerine özgü kültürlerden ve geleneklerden oluştuğunu söylerken,³⁵ Bayar,

²⁹ İ. Fevzi Şahin, *Küreselleşme Avrupa Birliği ve Türkiye*, (1.Bs.), Ankara, 2011, s. 27.

³⁰ Mustafa Acar, *Küreselleşme*, (1.Bs.) Ankara, 2009, s. 15.

³¹ Selahaddin Bakan, Gökhan Tuncel, ‘Küreselleşmenin Ulus Devlet Üzerindeki Etkisi’, *Birey ve Toplum*, Yıl 2012, Cilt 2, Sayı 3, s. 60.

³² Acar, s. 15.

³³ Bakan, Tuncel, s. 60.

³⁴ Acar, s. 15.

³⁵ Yıldız, s. 40.

özellikle iletişim devrimin bir sonucu olarak, günümüzde, tüm dünya genelinde bireyler ve toplumlar arasındaki etkileşiminin oldukça ileri bir seviyede bulunduğunu belirtmiş ve bu sayede, söz konusu bireyler ve toplumlar arasında daha önceden birbirlerine yabancı gelen yaşam tarzları eğlence kültürü gibi temelinde ortak bir payda oluşturduğunu, farklı zevkler, ilgi alanları gibi konularda belirli bir ahenk, hatta yeknesaklık sağlandığını bir anlamda, da global bir kültür ve birikim ortaya çıktığını belirtmiştir.³⁶ Mahiroğulları, iletişimdeki büyük gelişmelerin kendi dışındaki toplum ve kültürlerden habersiz “kapalı toplum”ları açık topluma dönüştürmüş olduğunu vurgular.³⁷ Aslanoğlu (1998), da kültürün küreselleşmesinin ivmesini teknolojik gelişmelere ve ekonomik kaynaklı olmasına bağlar.³⁸ Buna örnek olarak sermayenin serbest dolaşımı bağlamında pek çok Batılı firma, daha çok kâr etmek, müşteri hedef kitlesini daha da genişletmek amacıyla işletmelerinin şubelerini dünya pazarlarına taşımış bu da insanlara dünya ölçeğinde yeni tüketim alışkanlıkları kazandırmıştır. Bu tip firmalar, işitsel/görsel medya aracılığıyla, tüketici davranışlarını etkilemiş; fast-food tipi yemek yeme, belirli “marka” alışkanlığı sağlama gibi ortak bir tüketim kültürü oluşturmanın yolunu açmışlardır.³⁹ Erkal’ın ifadesiyle ‘yeni dünya düzeni’, parçayı, mahallî olanı, ferdî ön plana çıkarmakta, onları toplumdaki soyutlamakta, sosyal devlet anlayışını reddetmek suretiyle millî sermayeyi ve coğrafyayı vatansızlaştırma, milletleri kalabalıklaştırma; millî devlete reddiye çıkarma ve yeni kabilecilik peşinde koşmaktadır.⁴⁰ Küreselleşme olgusunun kültürü yıkıcı etkileri milli kültürün varlığına gölge düşürüp zamanla ulus devletin yok olmasına sebep olabilir. Bu olası olumsuzlukları ortadan kaldırmak için, milli kültürün devamını sağlamakta birincil etkiye sahip olan eğitim kurumlarında gerekli düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

³⁶ Bayar, s. 30.

³⁷ Mahiroğulları, s. 1279.

³⁸ A. Rana Aslanoğlu, *Kent, Kimlik ve Küreselleşme*, (1.Bs.), Bursa, 1998, s. 161.

³⁹ Mahiroğulları, s. 1281.

⁴⁰ Mustafa Erkal, ‘Etniklik ve Etnik Grup Kavramları Üzerine’, *Türkiye ve Siyaset*, Sayı 3, s. 38.

II. KÜRESELLEŞMENİN TARİHÇESİ

Küreselleşme olgusunun sosyal, kültürel, siyasi, ekonomik ve yönetim gibi çok farklı alanlarda kullanılan çok taraflı bir yapıya sahip olması küreselleşmenin ilk olarak ne zaman başladığı konusunda farklı görüşlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur.⁴¹ Bayar, küreselleşmenin, yeni bir olgu olmadığını ve tarihinin farklı coğrafyalarda yaşayan insan toplulukları arasındaki ilişkilerin tesis edildiği zamana kadar uzandığını belirtir.⁴² Roland Robertson da küresel birlik doğrultusundaki hareketlerin ve yönelimlerin yakın tarihe özgü olmadığını, “dünya tarihinin büyük bir bölümünün işe yarar bir şekilde ‘küçük küreselleşme’ dizileri olarak düşünülebileceğini” vurgular.⁴³

Küreselleşmeye uluslar, medeniyetler ve siyasi topluluklar arasındaki birleştirici gücü genişleten ve derinleştiren tarihsel süreç olarak bakan George Modelski, bu sürecin başlangıç dönemini M.S. 1000 dolaylarına Arapların 7. yüzyıldaki fetihleri sonucunda ortaya çıkan “İslam Dünyası” uygarlığına kadar götürür.⁴⁴ Toplular arası ticaret gereksinimi küreselleşmenin ilk ortaya çıkış nedenleri arasında yer almaktadır.⁴⁵ Immanuel Wallerstein’a göre de asıl belirleyici ekonomidir. Dünya ekonomi sisteminin küreselleşmesinde üç durak olduğunu ifade eder. Bunlar, 1450-1650 yılları arasını kapsayan yaratılma dönemi olan birinci dönemdir.⁴⁶ David Held de, küreselleşmeyi yakın bir tarihe çekerek, günümüzü andırır şekilde karşılıklı küresel bağlantıların ilk nüvelerini 16. yüzyılın sonlarında, yani modern devletin doğduğu ve bir dünya ekonomisinin oluşup genişlemeye başladığı zaman diliminde bulmanın mümkün olduğunun altını çizer.⁴⁷ Modelski’ye göre çağdaş küreselleşme sürecini başlatanlar 1500’lerden itibaren dünyanın siyasi

⁴¹ A. Bora Elçin, “Küreselleşmenin Tarihçesi”, Yıl 2012, s. 5.

⁴² Bayar, s. 25.

⁴³ Roland Robertson, *Küreselleşme: Toplum Kuramı ve Küresel Kültür*. Çev., Ümit Hüsrev Yolsal. Ankara, 1999, s. 92- 94.

⁴⁴ George Modelski, “Küreselleşme.” *Küresel Dönüşümler: Büyük Küreselleşme Tartışması*. David Held ve Anthony McGrew (Der.), Çev., Eray Sarıot. Ankara, 2008, s. 75.

⁴⁵ Elçin, s. 7.

⁴⁶ Immanuel Wallerstein, *Modern Dünya-Sistemi: Kapitalist Tarım ve 16. Yüzyılda Avrupa Dünya Ekonomisinin Kökenleri*, Cilt 1, Çev., Latif Boyacı. İstanbul, 2004, s. 70.

⁴⁷ David Held, “Ulus-Devletin Çöküşü” *Yeni Zamanlar*, Stuart Hall ve Martin Jacques (der.) içinde. Çev., Abdullah Yılmaz, İstanbul, 1995, s. 190.

birleşmesini sağlama görevini devralan Avrupalılardır.⁴⁸ Robertson, küreselleşmenin maddi-tarihsel gelişimini “oluşum evresi”, olarak adlandırdığı birinci evresinin Avrupa’da 15. yüzyılın başlarından 18. yüzyılın ortalarına değin süren zaman aralığını kapsadığını belirtmiştir.⁴⁹

Wallerstein’a göre 1750–1850 yılları arasında ise “büyük genişleme dönemi” yaşanmıştır.⁵⁰ Robertson’ının ifadesiyle “başlangıç evresi” olan İkinci Evre, aslen Avrupa’da 18.yüzyılın ortasından 1870’lere değin sürdü. Bu dönemde türdeş, üniter devlet düşüncesi yerleşti.⁵¹ Elçin, ikinci küreselleşme döneminin başlangıcı 1870 yılında başlayan Endüstri Devrimi ile gerçekleştiğini, bu süreçte de sömürgecilik politikaları ve sömürge ülkelerdeki kaynakların Batı ülkelerine aktarımının devam ettiğini, zenginleşme ve sermaye birikiminin sürdürülmüş olduğunu ifade eder.⁵²

Wallerstein’in Üçüncü Dönem olarak adlandırdığı 1850–1900 yılları arasında ise “son gelişme” yaşanmıştır. Bu dönemde de aslen Doğu Asya ve ayrıca Afrika, Güneydoğu Asya’nın geri kalan kısmı ve Okyanusya’daki çeşitli başka bölgeler işbölümüne dâhil edilmiştir. Wallerstein, işte bu noktada kapitalist dünya ekonomisinin ilk kez gerçekten küreselleştiğini ifade eder.⁵³ Robertson’ının sınıflamasında “yükseliş evresi” olarak adlandırılan Üçüncü Evre, 1870’lerden 1920’lerin ortalarına kadar sürdü. Bu dönemde modernlik sorunu ilk kez konu edildi; kabul edilebilir bir ulus biçiminin doğru taslağı anlayışları artan ölçüde küreselleşti; ulusal ve kişisel kimliklere ilişkin düşünceler gündeme geldi.⁵⁴

Atasoy, küreselleşmelerde önemli bir unsurun her zaman ulaşımdaki gelişmeler olduğunu ifade ederken,⁵⁵ Elçin de buharlı gemi, demiryolları, telgraf ve telefon gibi yeniliklerin ülkeler arasındaki iletişimin artmasını sağladığını, mesafeleri düşürdüğünü, gerek işgücünün gerekse sermayenin ve üretimin hızlı bir şekilde yer değiştirmesine imkân tanıdığını belirtmiştir.⁵⁶

⁴⁸ Modelski, s. 76.

⁴⁹ Robertson, s.100.

⁵⁰ Wallerstein, s. 70.

⁵¹ Robertson, s.100.

⁵² Elçin, s. 8.

⁵³ Wallerstein, s. 71.

⁵⁴ Robertson, s. 100.

⁵⁵ Fahri Atasoy, *Küreselleşme ve Milliyetçilik*, İstanbul, 2005, s. 156.

⁵⁶ Elçin, s. 8.

Robertson'ın sınıflandırdığı “hegemonya için mücadele” olan Dördüncü Evre 1920'lerin ortalarından 1960'ların sonuna kadar sürdü. Yükseliş döneminde ortaya çıkan baskın küreselleşme sürecinin kırılma terimlerine ilişkin tartışmalar ve savaşlar bu dönemde boy gösterdi.⁵⁷

1914-1945 yılları arası, küreselleşmenin daha doğrusu ikinci küreselleşmenin durakladığı bir dönemdir. 1914'de I. Dünya Savaşı'nın patlak vermesi, 1929'da Büyük Depresyonun baş göstermesi ve sonrasında da II. Dünya Savaşı'nın başlaması, küreselleşme sürecini oldukça yavaşlatmıştır.⁵⁸

Robertson'ın beşinci evre olarak tanımladığı “belirsizlik evresi” 1960'ların sonunda başladı ve 1990'ların başında kriz belirtileri gösterdi. Soğuk Savaş'ın sona ermesi ile birlikte iki kutuplu dünya düzeni sona erdi ve uluslararası sistem daha akışkan hale geldi; toplumlar ve ülkeler çok kültürlülük, çok etniklik sorunlarıyla daha fazla yüzleşmeye başladılar.⁵⁹

Bugün sahip olduğu anlam itibarıyla, küreselleşmenin üç evreden geçerek günümüzdeki halini aldığı söylenebilir. Bu evreler şu şekilde sıralanabilir: 19. yüzyılın sonlarından 1914'lere kadar olan dönem, 1914'lerden 1945-50'lere kadar olan dönem ve 1945-50 sonrası dönem.⁶⁰

Küreselleşme hareketinin popülerlik kazanmasının belli başlı etkenleri olmuştur. İlk olarak teknolojiye yenilikler ekonomik alanda piyasalara açılmayı sağlayarak ülkelerin daha fazla kâr etme arzularını artırmıştır. Bu yayılcı politikalar bir takım ortaklıkları gündeme getirmiştir ki bu da uluslararası örgütler, çok uluslu şirketler ve Avrupa Birliği gibi işbirliklerin doğmasını sağlamıştır. Ülkeler yayılcı politikalarını şirketler ve ortaklıklar üzerinden devam ettirme çabasına girmişlerdir. Dolayısıyla küreselleşme hareketinin ekonomik olarak başladığı ancak ideolojik olarak da güçlü bir alt yapısı olduğu dikkat çekmektedir. Özellikle SSCB'nin ve Doğu Bloğunun çöküşü, dünyanın tek kutuplu bir yer haline gelmesini sağlayarak küresel algının gelişmesinde en önemli etkenleri oluşturmuştur.

Özetle küresel hareketin tam olarak ne zaman başladığını ve hangi faktörün

⁵⁷ Robertson, s. 100.

⁵⁸ Aktan ve Şen, s. 10.

⁵⁹ Robertson, s. 101.

⁶⁰ Bayar, s. 12.

dünyanın küreselleşmesini hızlandığını ifade etmek böylesi dinamik bir olgu için mümkün görünmemektedir. Bir değil birçok faktörün etkili olduğunu zincirleme olarak birbirlerini etkilediğini söylebiliriz.

III. KÜRESELLEŞME VE EĞİTİM

İnsanlığın yaşamını eğitim yoluyla geliştirdiği kabul edilen evrensel bir gerçekliktir. Eğitim insanın bireysel, çevresel ve sosyal yönlerden başarıya ulaşmasında; barış, özgürlük, sosyal adalet ve evrensel bütünlük ideallerine erişmesinde temel araçtır. Tarih boyunca toplumların yaşamında ön planda olan eğitim, zamanın getirdiği yeniliklerle değişimler ve dönüşümler geçirmiş olup günümüze kadar bir çok reform uygulanmıştır.

Günümüzde adını daha sık duyduğumuz ancak geçmişinin çok eskilere dayandığı küreselleşme olgusu, hayat ile ilgili her alanı ve kurumu etkilemektedir. Bu kurumlardan birisi de eğitim ve buna bağlı olarak da okullardır, dolayısıyla da “eğitim”dir.⁶¹ Eğitim kurumu içinde olacak değişim bir geçiş sahne olacaktır. Bu geçiş toplumsal alanda olup toplumun bazı özelliklerinde değişimlere yol açacaktır. Bu değişimle ortaya çıkan toplum modeli bilgi toplumdur.⁶² Bilgi toplumu; yeni temel teknolojilerin gelişimiyle bilgi sektörünün, bilgi üretiminin, bilgi sermayesinin ve nitelikli insan faktörünün önem kazandığı, eğitimin sürekliliğinin ön plana çıktığı, iletişim teknolojileri, bilgi otoyolları, elektronik ticaret gibi yeni gelişmeler ile toplumu ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal açıdan sanayi toplumunun ötesine taşıyan bir gelişme aşaması olarak tanımlanabilir.⁶³ Buna göre günümüz bilgi toplumunda okulun, ders programlarının, öğretmenlerin, anne-babaların hatta öğrencilerin tanımı⁶⁴, (takım çalışmasıyla öğrenen öğrenci,⁶⁵) olarak değişmiştir.

Okul sadece belirli bilgi ve becerilerin verildiği bir kurum değil, aynı zamanda toplumu şekillendiren ona yön ve biçim veren bir kurum olmak zorundadır. Ders programları, öğrencilere sadece basmakalıp bilgileri aktaran bir anlayış içerisinde değil, onları gerçek hayata hazırlayan, hayatın gerçeklerinin sentezlendiği bir anlayış içinde düzenlenmelidir. Artık eğitimin merkezindeki olgu, öğrencidir,

⁶¹ Mahmut Tezcan, *Sosyolojiye Giriş*, Ankara, 2002, s. 26.

⁶² Şakir Berber, ‘Küreselleşme Perspektifinde Kültürel Değişim ve Eğitim’, *TSA*, Yıl 2003, Sayı 1, s. 184.

⁶³ <http://www.canaktan.org/egitim/universite-reform/bilgi-toplum.htm>

⁶⁴ Temel Çalık, Feridun Sezgin, ‘Küreselleşme Bilgi Toplumu ve Eğitim’, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Yıl 2005, Cilt 13, Sayı 1, s.63.

⁶⁵ Refik Balay, Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), s. 68.

öğrenen bireydir.⁶⁶ Yaşanılan bu gelişmelerle eğitim, küreselleşmesinin en önemli unsurlarından biri haline gelmiş, ekonomik ve iş piyasasındaki küreselleşmenin en önemli kaynaklarından biri olmuştur.⁶⁷ Küreselleşen pazar artık dünya çapında yüksek öğretimin sonucu olan dil, matematiksel akıl yürütme, bilimsel mantık ve programlama gibi belirli nitelikler istemektedir. Dahası, işyerlerindeki teknolojik ve organizasyonla ilgili hızlı değişimler çalışanlarından ömür boyu sürecek bir eğitimle sağlanacak beceriler beklemektedir. Eski ekonomide bir kişi hayatı boyunca sürdüreceği bir meslek için hazırlanırdı oysa yeni ekonomide bir kişi bütün hayatı boyunca meslek hayatı için hazırlanmak durumundadır.⁶⁸

Eğitimli insan, hem bir hayat sürmek, hem de hayatını kazanmak için gerekli donanımına sahip olan kişidir. Bilgi toplumundaki eğitim de ne iyi para kazanıp yaşamaya değer bir hayatı olmayan öğrenim görmüş barbar tipini kaldırabilir, ne de kararlılık ve etkili olma yeteneğinden mahrum kültürlü amatör tipini.⁶⁹ Bugün güçlü olmanın belirleyicisi bilgiyi depolamak değil, onu kullanmak ve ondan yeni bilgi üretme kapasitesine sahip olmaktır.⁷⁰ Bu nedenle ihtiyaç duyulan yüksek nitelikli insan gücü eğitimin önemini öne çıkarmıştır. Dolayısıyla da teknolojik boyuttaki yeniliklerin eğitim alanında kendini göstermesi, buna paralel olarak değişen ekonomik paradigmlar ile küreselleşmenin siyasi boyutunda hükümet politikalarına uygun bireyler yetişmesi gibi hedefler yeni eğitim programlarının hazırlanmasını gerekli kılmaktadır. Aslan (2004) da küreselleşen dünyada ulusların eğitim yapılanmasını zorunlu kılan birçok etkenin söz konusu olduğunu belirterek bu etkenleri şu şekilde özetler:

1. Küresel etkenler
2. Teknolojik değişimler
3. Kişisel beklentiler ve memnuniyetsizlikler
4. Toplumsal beklentiler ve sınırlamalar.⁷¹

⁶⁶ Çalık, Sezgin, s. 63.

⁶⁷ Şamil Öçal, Küreselleşme Eğitim ve Uluslar arası Kuruluşlar, *Uluslararası Eğitim Felsefesi Kongresi*, Yıl 2009, s. 536

⁶⁸ Molly N. N. Lee, 'Eğitimde Küresel Eğilimler', *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, Yıl 2002, Sayı 1, s. 157.

⁶⁹ Peter F. Drucker, *Yeni Gerçekler*, Çev. Birtane Karanakçı, (4. Bs.), Ankara, 1994, s. 250.

⁷⁰ Özden, s. 15.

⁷¹ Kadir Aslan, 'Küreselleşmenin Eğitim Boyutu', *Ege Eğitim Dergisi*, Yıl 2004, Sayı 5, s. 3.

Eğitim programlarında dđnüşümün nasıl olması gerektiği konusunda Öçal, “Hem ekonomik alanda hem devletlerarası ilişkiler alanında hem de toplumsal alanda küreselleşme sürecine uygun bireylerin yetişmesinin ancak eğitimin standartlaşmasıyla mümkün olacağını ve bunun tek tek devletlerin ya da devletlerin birbirleriyle olan ikili ilişkileriyle sağlanamayacağını anlaşılmaması üzerine uluslararası kuruluşların önemli olduğunu ifade etmektedir.”⁷² Son yıllarda eğitim kurumlarında söz hakkı elde eden kuruluşlara bakıldığında artık eğitimin bir takım düzenlemelerle yapılandırıldığı görülmektedir. UNESCO’nun kampanyalarıyla eğitimin, toplumun her kesimine ulaşması amaçlanıyor. Buna karşılık özelleşme süreci ile de özel okulların etkin bir konumu oluşmakta, toplum içinde eşitsiz bir dağılım yaşanmaktadır. Aileler sosyo-ekonomik düzeyine göre, çocuklarını özel okullarda okuturken, yeterli maddi gücü olmayan ailelerin çocukları da devlet okullarında okumaktadırlar. Bu anlayışla parası olanın iyi bir eğitim alacağı algısı yerleşmektedir. Dolayısıyla eğitimin uluslararası kuruluşlar egemenliğinde standartlaşmasının tamamen olumlu etkiler göstermediği, bunun olumsuz etkilerinin de olduğu gözlenmektedir. Ülkeler arasında hatta aynı ülkede farklı bölgeler arasındaki eşitsizlikler, tam manasıyla eğitimin uluslararası düzeyde aynı kalitede olmadığını gösterir. Yine her ülkedeki kültürel değerler farklılık gösterdiğinden homojen bir eğitim sistemi elde etmek de zor olmaktadır.

A. Türkiye’de Küresel Eğitim Reformu

Küreselleşmeyle birlikte anılan en temel kavram neoliberalizm olmaktadır.⁷³ Neoliberal politikaların benimsenmeye başladığı 1980’li yıllarda, dünyada yaşanan gelişmelere paralel olarak Türkiye’de de eğitim anlayışı değişikliklere uğramıştır.⁷⁴ Bilgi çağında gerçekleşen değişimler, küreselleşme ve küreselleşme ile birlikte ortaya çıkan yeni paradigmlar eğitim sistemlerinde, yaklaşımlarında ve süreçlerinde kaçınılmaz değişme ve gelişmelerin yapılmasını zorunlu kılmıştır.⁷⁵ Bu konuda

⁷² Öçal, s. 536.

⁷³ İlkay Demir, ‘Sosyal ve Ekonomik Bir Olgu Olarak Küreselleşme: Eğitimde Yeni Açmazlar-Yeni Olanaklar’, *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi* Yıl 2006, Sayı 23, s. 88.

⁷⁴ Fatma Müge Algan, ‘AB Eğitim Politikalarını Kim Yönetiyor?’, *Eğitim Bilim Toplum*, s. 50.

⁷⁵ Ercan Tatlıdil, Esmâ Esgin Günder, ‘Küreselleşen Değerlerin Eğitim Kurumları Üzerine Etkisi’, *Değerler Eğitimi Dergisi*, Yıl 2013, Cilt 11, Sayı 26, s. 264.

Kazgan (1999) bireyin çok iyi eğitilmiş, yüksek vasıfta, çağın gerektirdiği yaratıcılık ve yöneticilik niteliklerini taşıyıcı düzeyde olmasının ve üstün teknolojik becerilerle donatılmış olmasının önemini vurgular. Artık alfabe okur-yazarlığı değil, bilgisayar okur-yazarlığı önemlidir. Bireylerin sayıları değil, kazandığı ve kullanabildiği nitelikleri öne çıkmalıdır.⁷⁶ Küreselleşme süreciyle birlikte eğitim kurumlarında bir slogan haline gelen “öğrenmeyi öğrenme” ve “yaşam boyu öğrenme” yalnızca bir söylem ya da felsefe olarak kalmamış aynı zamanda eğitim programlarında yapılan güncelleme ve değişikliklerle de uygulama haline gelmiştir.⁷⁷ Türkiye’de son 30 yıldır gerçekleştirilen eğitim programlarına “küresel eğitim reformu” adı verilmektedir. Bu reformun gerçekleşmesinde Dünya Bankası, IMF, GATS gibi uluslararası kuruluşlar ile Avrupa Birliği gibi bölgesel örgütlenmeler önemli rol oynamaktadır.⁷⁸

Dünya Bankası’nın eğitim sistemine köklü müdahalesi 1990’lı yıllarda belirginlik kazanmıştır. Bu müdahale, Dünya Bankası ile 1990 yılında imzalanan 90 milyon dolarlık ‘Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Kredisi’, 1998 ve 2002 yıllarında imzalanan 300’er milyon dolarlık iki ‘Temel Eğitim Proje Kredisi’ ile gerçekleştirilmiştir.⁷⁹

Eğitim reformu taleplerinin bir diğer önemli bileşeni, adem-i merkeziyetçilikle ilgilidir. Özellikle Dünya Bankası ve OECD gibi uluslararası kuruluşlar tarafından etkili bir eğitim sistemi için öne çıkarılan unsurlardan biri de eğitim yönetiminin adem-i merkezileşmesi ve okul temelli yönetim anlayışıdır. Bu anlayışın, okulları daha etkin kılacağı ve böylece okulların performanslarının artırılacağı düşünülmektedir.⁸⁰

IMF’nin eğitim hizmetine yaklaşımını; eğitim kurumlarındaki iş gücünün ücretine, sayısına ve istihdam şekline yönelik talepleri, eğitim hizmeti için planlanan yatırım harcamaları ve cari harcamalar yönündeki yaklaşımları, öğrenci başına düşen

⁷⁶ Gülten Kazgan, *Tanzimat’tan 21. Yüzyıla Türkiye Ekonomisi Birinci Küreselleşmeden İkinci Küreselleşmeye*, (1.Bs.), İstanbul, 1999, s. 340.

⁷⁷ Tatlıdil, Günder, s. 266.

⁷⁸ Asiye Toker Gökçe, *Yeni Ekonomik Düzen, Eğitim Reformları ve Eğitimin Geleceği*, s. 4.

⁷⁹ Nuray E. Keskin, Aytül G. Demirci, ‘Eğitimde Çürüyüş’, *KİGEM Özelleştirme Değerlendirmeleri*, Yıl 2003, Sayı 1, s. 34.

⁸⁰ Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018, Eğitim Sisteminin Kalitesinin Artırılması, Ankara, 2014, s. 2-3.

birim maliyeti, eğitimin piyasaya açılması, eğitim hizmetinin yerelleşmesi ve neoliberal topluma ulaşmak için kullanılan politikaları oluşturur.⁸¹

Türkiye kamu hizmetlerinin serbestleştirilmesini (özelleştirilmesi) içeren GATS (Eğitim Hizmetlerinde Ticaret) anlaşmasını 1995 yılında onaylamıştır. Bu anlaşmanın gereği olarak, kamunun ağırlığı olan ve kamu hizmeti anlayışının bir sonucu olarak gerçekleştirilen eğitim, sağlık, iletişim vb. alanların, “yeniden yapılanma” anlayışı çerçevesinde biçimlendirilmesi, bu yolla uluslararası kapitalist sistemle bütünleşmesi hedeflenmiştir.⁸²

AB' nin eğitim politikaları da liberalleştirme yönünde işlemekte; piyasanın talepleri ve ihtiyaçları doğrultusunda kamusal eğitimin ticarileşmesi ve özel girişimciliğin desteklenmesi, eğitimin içeriğinin piyasanın taleplerine uyarlanması, yerelleştirilerek esneklaştırması ve ortak standartlara bağlanarak akışkanlığın sağlanması ile gerçekleşmektedir.⁸³

Avrupa Birliği “gençlik programları” ve “hayat boyu öğrenme” (Sokrates Programı, Comenius Programı, Erasmus Programı, ve Bologna Süreci, Leonardo da Vinci ve Grundtvig Programı) adı altında iki tip eğitim çalışması yürütmektedir. Türkiye’ de aday ülke olarak bu eğitim çalışmalarına katılabilmektedir.⁸⁴

Uluslararası kuruluşların eğitime olan etkileri yani neoliberal eğitim politikaları ile oluşturulan eğitim pazarı; özel okullar, çeşitli fonlar yardımıyla öğrenci ve öğretmenlerin dünyada serbest dolaşımı, uzaktan eğitim ve sanal üniversite, video konferans gibi yeni kavramlarla donatılmaktadır.⁸⁵ Türkiye’ nin de çağdaş dünyada önemli yeri olan bir toplum olmayı hedeflemesi açısından bugünden gerekli önlemleri alması ve uygun yatırımları yapması kaçınılmazdır.⁸⁶ Bu kapsamda eskiyen modernist aşamadaki müfredat programları postmodernizmde yeni bir anlayışla geliştirilerek, bunların yeni toplum koşullarına göre yeniden gözden

⁸¹ Berna Şahin Özdemir ve Nurettin Beltekin, Türk Eğitim Sisteminin Dönüşümünde Uluslararası Aktörler: IMF ve Dünya Bankası. *Sosyoloji Kongresi*, Yıl 2009, s. 245.

⁸² Erkan Aydoğan, ‘Eğitim Sisteminde Yeniden Yapılanma ve Özelleştirme Adımları’, *Memleket Siyaset Yönetim*, Yıl 2008, Cilt 3, Sayı 6, s. 169.

⁸³ Fevziye Sayılan, Küresel Aktörler (DB ve GATS) ve Eğitimde Neo-Liberal Dönüşüm, s. 48.

⁸⁴ Toker Gökçe, s. 8-9.

⁸⁵ Algan, s. 55.

⁸⁶ Oktay A. *21. Yüzyılda Yeni eğilimler ve Eğitim*, O. Oğuz, A. Oktay, H. Ayhan (Edts), 21. Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi, İstanbul 2004, s. 29.

geçirilir ve yeniden oluşturulması planlanmıştır; kitle eğitiminden kişiselleştirilmiş öğretime, tek öğretimden çoğulcu öğretime, katı programlardan esnek programlara, öğretmenin program başlatma ve yönlendirmesinden, öğrencinin başlatmasına ve grup planlamasına, bağımsız içerikten, bağlantılı içeriğe geçiş sağlanmıştır.⁸⁷

Bu çalışma Sosyal Bilgiler öğretiminde Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içerik, kazanım, öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme sürecinin incelenmesini kapsamı bakımından eğitim programının dört ögesi açıklanacaktır.

⁸⁷ Mahmut Tezcan, *Postmodern ve Küresel Toplumda Eğitim*, s. 11.

IV. EĞİTİM İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

A. Eğitim Programı, Öğretim Programı ve Ders Programı

Eğitim programı, bir eğitim kurumunda çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağlanan milli eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar.⁸⁸

Öğretim programı, eğitim programı içinde ağırlık taşıyan, genellikle belli bilgi kategorilerinden oluşan ve bir kısım okullarda beceriye ve uygulamaya ağırlık tanıyan, bilgi ve becerinin eğitim programının amaçları doğrultusunda ve planlı bir biçimde kazandırılmasına dönük bir programdır.⁸⁹

Ders programı, öğretim programı içinde yer alan ve dersle ilgili öğretim faaliyetlerini sistematik biçimde düzenleyen programdır.⁹⁰

B. Eğitim Programının Öğeleri

İlgili literatür incelendiğinde eğitim programı; hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme öğelerinden oluşmaktadır.

1. Hedef - Amaç - Kazanım

Programın ilk ve en temel ögesi olan hedef, planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar yoluyla kazandırılması kararlaştırılan, davranış değişikliği ya da davranış olarak ifade edilmeye uygun bir özellik olarak tanımlanmaktadır.⁹¹ Hedefler “niçin öğretelim?” sorusuna cevap arar.

Hedefler dikey ve yatay boyutta ele alınmaktadır. Dikey boyutta hedefler; uzak hedefler, genel hedefler ve özel hedefler olarak üç başlık altında toplanmaktadır.⁹² Uzak hedefler: Devletin politik felsefesini yansıtır. Tüm alt sistemlerin yani eğitim, ekonomi ve politik sistemlerin yol göstericisidir. Durağan değil dinamiktir; fakat çok hızlı bir şekilde değişmez. Genel hedefler: Devletin eğitim felsefesini içerir. Bunlar uzak hedeflerin somutlaşmış şeklidir. Uzak

⁸⁸ Leyla Küçükahmet, *Program Geliştirme ve Öğretim*, Ankara, 2009, s. 8.

⁸⁹ Fatma Varış, *Eğitimde Program Geliştirme*, (6. Bs.), Ankara, 1996, s. 14.

⁹⁰ Küçükahmet, s. 9.

⁹¹ Selahaddin Ertürk, *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara, 1994, s. 25.

⁹² Özcan Demirel, *Öğretme Sanatı*, Ankara, 2006, s. 39-40.

hedeflerle tutarlı olmalıdır.⁹³ Özel hedefler ise öğrenciye kazandırılması uygun görülen bir disiplin ya da çalışma alanı için hazırlanır.⁹⁴

Hedeflerin yatay boyutu ise aşamalı olarak bilişsel, duyuşsal ve devinişsel (psikomotor) olarak sınıflandırılmaktadır. Bilişsel alan, zihinsel öğrenmelerin çoğunlukta olduğu ve zihinsel yetilerin geliştirildiği alandır. Duyuşsal alan, sevgi, korku, nefret, ilgi, tutum ve güdülenmişlik gibi duygusal yönlerin baskın olduğu alandır. Devinişsel alan, zihin ve kas koordinasyonunu gerektiren becerilerin baskın olduğu alandır.⁹⁵

2. İçerik – Muhteva

İçerik, hedef davranışları kazandıracak biçimde ünite ve konuların düzenlenmesidir.⁹⁶ Programın içerik boyutunda belirlenen amaçlara ulaşmak için “ne Öğretelim?” sorusuna yanıt aranır.

Küçükahmet (2009), içeriğin seçiminde bazı ölçütler olduğunu ifade eder. Bunlar:

- Geçerlilik ve güvenilirlik
- Bilimsellik
- Öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarını karşılama
- Faydalılık
- Öğrenebilirlik
- Sosyal gerçeklerle tutarlılık.⁹⁷

Sönmez (2007) de içeriğin, hedef davranışlarla tutarlı, çağdaş, bilimsel, sanatsal ve felsefi bilgiyle donanık, öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyine uygun, somuttan soyuta, basitten karmaşığa, kolaydan zora ve birbirinin ön koşulu, bilinenden bilinmeyene ve kendi içinde mantıklı bir tutarlılığı olacak şekilde düzenlenmesi gerektiğini ifade eder.⁹⁸

⁹³ Veysel Sönmez, *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*, (13. Bs.), Ankara, 2007, s. 30.

⁹⁴ Özcan Demirel, *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*, (13.Bs.), Ankara, 2010, s. 106.

⁹⁵ Demirel, s. 107.

⁹⁶ Sönmez, s. 120.

⁹⁷ Küçükahmet, s. 20.

⁹⁸ Sönmez, s. 120

3. Öğretme-Öğrenme Süreci – Eğitim Durumu

Programdaki içeriği “nasıl öğretilim?” sorusuna cevap veren öge öğretme-öğrenme süreçleridir. Öğretme-öğrenme süreçleri, belli bir zaman diliminde içeriğin öğrenilmesi ve öğretilmesi için yapılacak her türlü etkinliği ifade eder.⁹⁹ Öğretim süreçleri, tanınan zaman diliminde içeriğin öğretilmesi için yapılacak her türlü etkinliği kapsar.¹⁰⁰ Öğretimin etkili olması için kullanılan yöntem ve teknikler ile araç gereç kullanımı bu süreçte uygulanır.

Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılacak belli başlı öğretim yöntem ve tekniklerine; anlatma yöntemi, tartışma yöntemi, örnek olay yöntemi, gösterip-yaptırma yöntemi, problem çözme yöntemi, bireysel çalışma yöntemi ile, beyin fırtınası, soru cevap, drama, akvaryum çalışması ve altı şapkalı düşünme tekniği örnek olarak verilebilir.

Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılacak belli başlı araç gereçlere; ders kitapları, yazı tahtası, harita, projeksiyon, küre, bilgisayar ve internet örnek olarak verilebilir.

4. Ölçme-Değerlendirme–Sınama Durumu

Ölçme, herhangi bir niteliği gözlemek ve gözlem sonucu sayılarla ya da başka sembollerle ifade etmektir.¹⁰¹

Değerlendirme, ölçme sonuçlarının, aynı alana ait bir kriter ile kıyaslanarak bir değer yargısına ve oradan da bir karara ulaşma süreci olarak tanımlanmaktadır.¹⁰²

Eğitim programının “ne kadar öğrettik?” sorusunun sorulduğu en son aşama ‘değerlendirme süreçleri’dir. Bu değerlendirme hem biten bir faaliyetin son aşamasını hem de başlayacak olan faaliyetin ilk aşamasını oluşturur.¹⁰³

Değerlendirme, hedef davranışların ne ölçüde kazandırılmış olduğu noktasında öğretmene yol gösterirken, öğrencinin de eksik yanlarını görmesini sağlar.

Sosyal Bilgiler öğretiminde sıklıkla kullanılan değerlendirme yöntemlerine, yazılı sınavlar, sözlü sunum, çoktan seçmeli testler, boşluk doldurma, eşleştirmeli

⁹⁹ İsmet Kemertaş, *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*, İstanbul, 2003, s. 23.

¹⁰⁰ Küçükahmet, s. 22.

¹⁰¹ M. Fuat Turgut, *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metodları*, Ankara, 1997, s. 131.

¹⁰² Hasan Yılmaz, ve A. Murat Sünbül, *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*, Ankara, 2003, s. 234.

¹⁰³ Küçükahmet, s. 22.

sorular, portfolyo, öz değerlendirme ve tutum ölçekleri örnek olarak verilebilir. Uygun değerlendirme yöntemleri ile öğrencilerin kalıcı öğrenmesi sağlanabilir. Bu amaçla da değerlendirme soruları hazırlanırken öğrencilerin bireysel farklılıkları ve hazırbulunuşlukları gibi özellikler de dikkate alınmalıdır.

V. SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Sosyal Bilgiler disiplinler arası bir yaklaşımla oluşturulan, bireyin içinde yaşadığı gruba aidiyetini ve ortak bir kimlik edinmesini sağlayan, ayrıca küreselleşen bir dünyada yaşamla ilgili temel demokratik değerlerle donatılmış, çevresine ve olaylara karşı duyarlı, insanlığı ilgilendiren olaylara yönelik çözüm üretebilen aktif vatandaşlar yetiştirmeyi hedefleyen bir alandır.¹⁰⁴

Sosyal Bilgiler, bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir.¹⁰⁵

Sosyal Bilgiler öğretim programının uygulanmasında çocukların gelişim özellikleri dikkate alınarak bilimsel sınıflamaya gidilmez. Tarih, coğrafya ve yurttaşlık bilgisi derslerinin ayrı ayrı öğretilmesinin küçük yaşlardaki çocuk için öncelikli olmayıp bu derslerin bir bütün olarak Sosyal Bilgiler adı altında birleştirilip olaylara bütüncül bakmasını sağlamak önemlidir. Çocuğun sosyal ve fiziki çevresini inceleyip yaşama yollarını öğrenmesini sağlamak ve yaşadığı problemleri bütün olarak ele alıp çözümlemesini yapmasını sağlamak bu dersin öncelikleri arasındadır.¹⁰⁶ Sosyal Bilgiler dersinde öğrencilerin yurttaşlık görevleri ve sorumlulukları yönünden kazanacakları davranışlarla, toplumda insanların birbirleriyle ilişkilerine; çevresi, yurdu ve dünyayı tanıma yeteneklerini geliştirmelerine ve nihayet, 'ekonomik yaşama' yeteneklerini geliştirmelerine önem verilmiş ve buna göre amaçlar saptanmıştır.¹⁰⁷

¹⁰⁴ Ahmet Doğanay, *Sosyal Bilgiler Öğretimi*, C. Öztürk, D. Dilek, (Edts), Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi, Ankara, 2002, s. 15.

¹⁰⁵ MEB.

¹⁰⁶ Ersin Güngördü, *İlköğretimde Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*, (2. Bs.), Ankara, 2002, s. 131.

¹⁰⁷ Cavit Binbaşoğlu, *Türk Eğitim Düşüncesi Tarihi*, Ankara, 2005, s. 548.

Sosyal Bilgiler öğretiminde farklı yaklaşımlar ve farklı arayışlar geçmişten günümüze kadar süregelmiştir.¹⁰⁸ Barr, Barth ve Shermis'e göre Sosyal Bilgiler öğretiminde üç yaklaşım söz konusudur. Bunlar:

Vatandaşlık Bilgisi Aktarımı Olarak Sosyal Bilgiler: Sosyal Bilgiler öğretiminde en eski yaklaşımdır. Öğretmen merkezli bir öğretme-öğrenme sürecine dayalıdır ve klasik felsefi anlayışı yansıtır. Bu programların amacı kültürün temel değer ve inanışlarını genç kuşağa aktarmaktır. Geçmiş öğrenme, geçmiş ve geleneklerle gurur duyma, sorumluluk alma, uygun davranışlar sergileme ve otoriteye bağlılık vatandaşlık aktarımı programının en önemli içeriğidir. Yöntem olarak, vatandaşlıkla ilgili değer ve inanışların öğretmen merkezli bir yaklaşımla aktarılması esastır.¹⁰⁹

Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgiler: Bu yaklaşımda amaç yine iyi yurttaş yetiştirmek ise de, öncelikli hedef öğrencilere sosyal bilimlerdeki disiplinlere ait becerileri kazandırmaktır. Bu yaklaşım çoğunlukla 'konu alanı merkezli' programlarda kullanılır.¹¹⁰ Bu yaklaşımın içeriğini, değişik sosyal bilimlerin bilgi temeli oluşturur. Öğrenciler insan davranışlarını ve vatandaşlığı, sosyal bilimlerin temel ilke ve kavramlarını inceleyerek öğrenirler. Sosyal bilimler geleneğinde yöntem araştırma-inceleme yöntemidir.

Yansıtıcı İnceleme Olarak Sosyal Bilgiler: Bu yaklaşımın odak noktası, araştırma-inceleme ve problem çözmeden oluşur. Genel amacı, öğrencilere kendilerini etkileyen sorunlar ve durumlar hakkında karar vermeyi öğrenmelerine yardımcı olmaktır. İçerik, çocuklarda karar verme sürecinin geliştirilmesi için aracı olarak kullanılır. Bu yaklaşım araştırma-inceleme yöntemini esas alır.¹¹¹

A. Sosyal Bilgilerin Tarihçesi

Sosyal Bilgiler eğitiminin ne zaman ve nerede başladığı kesin olarak bilinmiyor. Ancak insanoğlu var olduğu andan itibaren hem fen hem de sosyal

¹⁰⁸ Mustafa Safran, *Sosyal Bilgiler Öğretimine Bakış*, B.Tay, A. Öcal (Edts), Sosyal Bilgiler Öğretimi, (2. Bs.), Ankara, 2011, s. 7.

¹⁰⁹ Cemil Öztürk, Dursun Dilek (Edt), *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*, (5. Bs.), Ankara, 2005, s. 23.

¹¹⁰ Cemil Öztürk, Rahmi Otluoğlu, *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebi Ürünler*, (2. Bs.), Ankara, 2003, s. 6.

¹¹¹ Öztürk, Dilek, s. 23-24.

bilimler eğitimi başlamıştır. Durum böyle ele alınınca fen ve sosyal bilimlerin insanoğlunun yaşamı kadar eski olduğu söylenebilir.¹¹²

İlk kez “Sosyal Bilgiler” adı altında ilk ve ortaokullarda bir dersin okutulmasını Condercet savunmuştur.¹¹³ Bir eğitim programı olarak da Sosyal Bilgiler kavramına ABD’de rastlanmaktadır. Sosyal Bilgiler, Amerikan toplumunun kozmopolit yapıya sahip olması nedeniyle 19. yüzyılda Amerikan toplum liderlerinin, kültürleri homojenleştirmek, bir arada yaşama bilinci geliştirmek, kolektif çalışma ve ortak karar alma mekanizmalarını işletmek ve yeni Amerikan toplumu yaratma düşüncesi ile ortaya çıkmıştır. Böylece;

1892’ de Ulusal Eğitim Konseyi toplanmıştır. Bu programın içeriğini tarih, coğrafya ve yurttaşlık bilgisi dersleri oluşturur.¹¹⁴

1916 yılında Sosyal Bilgiler ders olarak kabul edilmiştir.¹¹⁵

1930’lu ve 1940’lı yıllarda yeniden kurmacılık akımı ve çocuk merkezli eğitim yaklaşımını benimseyen eğitimcilerin, Sosyal Bilgiler programının gerçekleşmesi yönündeki çabalarına rağmen geleneksel yaklaşım 1960’lı yıllara kadar devam etmiştir.¹¹⁶

1960-70’li yıllarda “Yeni Sosyal Bilgiler” adı altında reform hareketleri etkili olmuştur.

1980’li yıllarda tekrar geleneksel yaklaşıma dönmüştür.

1994 yılında ise Sosyal Bilgiler programı için tematik standartlar belirlenmiş ve bundan sonraki programlar da bu temel üzerine oluşturulmuştur.¹¹⁷

Türk eğitim tarihine bakıldığında İslamiyetten önce geleneklerin ve göreneklerin yaşatılması için bir takım kuralların öğretimi yapılmaya çalışılmıştır. İslamiyetin kabulünden sonra da İslam dinine temel olan konular öğretilmiştir. Osmanlı döneminde de sosyal bilim kapsamında değerlendirilen bir takım dersler okutulmuştur.¹¹⁸

¹¹² Veysel Sönmez, *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu*, Ankara, 1998, s. 7.

¹¹³ Sönmez, s. 8.

¹¹⁴ A. Bilgili, s. 26.

¹¹⁵ Güngördü, s. 131.

¹¹⁶ Safran, s. 11.

¹¹⁷ Safran (akt), s. 11.

¹¹⁸ Ersan Sözer, ‘Sosyal Bilimler Kapsamında Sosyal Bilgilerin Yeri ve Önemi’, Gürhan Can (Edt) *Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Eskişehir, 1998, s. 9.

Cumhuriyet döneminde ilkokullarla ilgili 1926, 1930, 1932, 1936, 1948, 1962, 1968, 1989 ve 1993 yıllarında yetiçeklerde düzenlemeye gidilmiştir.¹¹⁹

1924 programında yer alan muhasabı-ı ahlakiye ve malumat-ı vataniye dersleri 1926'da Yurt Bilgisi dersi haline çevrilmiştir.¹²⁰

1962'de tarih, coğrafya ve vatandaşlık dersleri 'Toplum ve Ülke İncelemeleri' adı altında birleştirilmiştir.

1968 ilkokul programında Toplum ve Ülke incelemeleri 'Sosyal Bilgiler' adını almıştır.¹²¹

1985'de Sosyal Bilgiler dersi kaldırılarak 'Milli Coğrafya' ve 'Milli Tarih' dersleri konulmuştur.

1992'de yeni bir 'Vatandaşlık Bilgileri' programı uygulamaya geçirilmiştir.

1998'de tekrar Sosyal Bilgiler dersi yürürlüğe konulmuştur.¹²²

B. 2004-2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı

Sosyal Bilgiler dersi öğretim programının yenilenmesinde; teknolojik gelişmeler ve küreselleşme ile ulusların, kendi ulusal kültürlerinin zenginliğini ve insanlığın ortak mirasına olan katkılarını daha fazla vurgulaması etkili olmuştur. Ayrıca öğrenme öğretme yaklaşımlarındaki değişimlerden olan yapılandırmacı yaklaşımın benimsenmesi de öğretim programının yeniden revize edilmesinde önemli bir paya sahiptir.¹²³

Yeni Sosyal Bilgiler programında, geliştirilen programın tümüyle davranışçı yaklaşımlardan öte, bilginin taşıdığı değeri ve bireyin var olan deneyimlerini dikkate alarak, yaşama etkin katılımını, doğru karar vermesini, sorun çözmesini destekleyici ve geliştirici bir yaklaşım doğrultusunda yapılandırmayı önemseyen bir gelişim gösterdiği belirtilmektedir.¹²⁴

¹¹⁹ Sönmez, s. 8.

¹²⁰ Bilgili, s. 29-30.

¹²¹ Cemil Öztürk, *Sosyal Bilgiler: Toplumsal Yaşama Disiplinlenirarası Bir Bakış*, C. Öztürk (Edt), Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi, (3. Bs.), Ankara, 2007, s. 46-47.

¹²² Bilgili, s. 30.

¹²³ Bahri Ata, *Sosyal Bilgiler Öğretim Programı*, C. Öztürk (Edt), Hayat Bilgisi Ve Sosyal Bilgiler Öğretimi, (3. Bs.), Ankara, 2007, s. 72.

¹²⁴ MEB

Yeni Sosyal Bilgiler programının yapısını beceri, kazanım, öğrenme alanları, üniteler, kavramlar, değerler, etkinlikler, Atatürkçülük konuları, ilişkilendirmeler ve değerlendirme öğeleri oluşturmaktadır.¹²⁵

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında;

Beceri: Öğrencilerde, öğrenme süreci içerisinde kazanılması, geliştirilmesi ve yaşama aktarılması tasarlanan kabiliyetlerdir. Program Sosyal Bilgiler dersi ve diğer derslerle birlikte 9 beceriyi kazandırırken kendine özgü 6 beceriyi kazandırmayı amaçlamaktadır. Genel Beceriler: Eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim, araştırma, problem çözme, karar verme, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik ve Türkçe'yi doğru, güzel ve etkili kullanma becerileridir. Sosyal Bilgiler Dersi Becerileri: Gözlem, mekanı algılama, zaman ve kronolojiyi algılama, değişim ve sürekliliği algılama, sosyal katılım ve empati becerilerinden oluşmaktadır.¹²⁶

Kazanım: Öğrenme süreci içinde, planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar yoluyla, öğrencilerin kazanması beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerler olarak tanımlanır. 2005 programında 4. sınıfta 46, 5. sınıfta 46, 6. sınıfta 43 ve 7. sınıfta 39 kazanım yer almaktadır.¹²⁷

Öğrenme alanı: Birbiri ile ilişkili beceri, tema, kavram ve değerlerin bir bütün olarak görülebildiği, öğrenmeyi organize eden yapıdır. Sosyal Bilgiler dersi; Birey ve Toplum, Kültür ve Miras, İnsanlar, Yerler ve Çevreler, Üretim, Dağıtım ve Tüketim, Zaman, Süreklilik ve Değişim, Bilim, Teknoloji ve Toplum, Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler, Güç, Yönetim ve Toplum ile Küresel Bağlantılar olmak üzere 9 öğrenme alanından oluşmaktadır.

Ünite: Öğretim konusunun küçük parçalara ayrılarak öğretilmesini kolaylaştıran öğretimi planlama biçimidir.¹²⁸ Sosyal Bilgiler dersi için 8 ünite belirlenmiş olup her sınıf düzeyinde ünite isimleri değişmekte ve içerikleri genişlemektedir.¹²⁹

¹²⁵ Hakkı Yazıcı, Kürşat Koca, *Sosyal Bilgiler Öğretim Programı*, B. Tay, A. Öcal (Edts), Sosyal Bilgiler Öğretimi, (2. Bs.), Ankara, 2011, s. 23.

¹²⁶ MEB

¹²⁷ Yazıcı, Koca, s. 25.

¹²⁸ Bahri Ata, 'Sosyal Bilgiler Ünitesi' Kavramı Üzerine Bazı Düşünceler, s. 1.

¹²⁹ Yazıcı, Koca, s. 25.

Kavram: Belli bir konuda bir çok bilgiyi düzenleyen ve birleştiren unsurlardır.¹³⁰ Programda; 4. sınıfta 91, 5. sınıfta 121, 6. sınıfta 124 ve 7. sınıfta 121 kavram belirlenmiştir.¹³¹

Değer: Bir sosyal grup veya toplumun kendi varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli oldukları kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlaki ilke ya da inançlardır. Programda; 20 temel değer belirlenmiştir.¹³²

Etkinlikler: Kazanımların nasıl işe koşulacağına yönelik olarak ve öğretmenlere yol göstermesi amacıyla verilen örneklerdir.

Atatürkçülük konuları; her ünite içinde ünite konularıyla ilişki kurularak ele alınan Atatürkçülük kazanımlarını kapsar.¹³³

İlişkilendirmeler; üniteler arasında, dersler arasında ve ara disiplin kazanımları ile Sosyal Bilgiler kazanımları arasında gerçekleştirilir.¹³⁴

Değerlendirme; geleneksel ve alternatif ölçme-değerlendirme araçları ile öğrencilerin sahip oldukları bilgi, beceri, tutum ve değerlerin bireysel farklılıkları dikkate alınarak öğrenme sürecinin her şamasında ve çok boyutlu olarak değerlendirilmesini kapsar.¹³⁵

C. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı

Bilim ve teknolojiadaki gelişmelerin zaman ve mekandaki sınırları kaldırmasıyla toplumlar arasındaki ilişkiler daha da artmıştır. Yüzyıllardır süre gelen farklı bölgelerdeki insanların siyasi, ekonomik ve kültürel ilişkileri teknolojiyle birlikte daha da yoğunlaşmıştır. Böyle bir dönemde öğrencilerin bu ilişkiler konusunda bilinçli olmaları gerekmektedir. Bu bilincin sağlanması, öğretim programları içerisinde birincil etkene sahip olan Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı ile gerçekleştirilmektedir. Çünkü Sosyal Bilgiler öğretim programları,

¹³⁰ MEB

¹³¹ Yazıcı, Koca, s. 31.

¹³² Bilgili, s. 41-42.

¹³³ S. Mehmet Özdemir, *Sosyal Bilgiler Öğretimi Programı ve Değerlendirilmesi*, M. Safran, (Edt), Sosyal Bilgiler Öğretimi, (1.Bs.), Ankara, 2009, s. 24.

¹³⁴ Yazıcı, Koca, s. 32.

¹³⁵ Özdemir, s. 42.

bireylerde siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda olumlu davranışlar geliştirmeyi amaçlamaktadır.¹³⁶ İşte yeni Sosyal Bilgiler öğretim programında yer alan Küresel Bağlantılar öğrenme alanı da coğrafya, antropoloji ve ekonomi gibi bilimlerin temalarıyla öğrencilerin toplumlar arasındaki her türlü ilişkilerle ilgili fikir sahibi olmalarını amaçlamaktadır.

Küresel Bağlantılar öğrenme alanı 4. sınıf için; 4 kazanım olarak belirlenmiş olup, kütüphane ve referans kaynakları kullanma becerisi ile misafirperverlik değerini kazandırmayı amaçlamaktadır.

Küresel Bağlantılar öğrenme alanı 5. sınıf için; 6 kazanım ile olgu ve düşünceleri ayırt etme becerisini ve tarihsel mirasa duyarlılık değerini kazandırmayı amaçlamaktadır.

Küresel Bağlantılar öğrenme alanı 6. sınıfta; 5 kazanım ile, araştırma becerisini ve yardımseverlik değerini kazandırmayı amaçlamaktadır.

Küresel Bağlantılar öğrenme alanı 7. sınıfta; 4 kazanım ile, kalıp yargıları fark etme becerisini ve barış değerini kazandırmayı amaçlamaktadır.¹³⁷

¹³⁶ Öztürk, Otluoğlu, s. 29.

¹³⁷ MEB

VI. KONU İLE İLGİLİ YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Çeken (2006)¹³⁸, ‘Küreselleşme ve Türkiye’de Eğitim Politikaları’ adlı çalışmasında küreselleşmenin ekonomik yönelimi olan neoliberal politikalar ile eğitim reformunun açıklamalarını sunmuştur. Bu reform kapsamında değiştirilen öğretim programlarını ve Sosyal Bilgiler dersi programının felsefi ve sosyolojik boyutlarını değerlendirmiştir. Eğitimin yeniden yapılandırma çalışmalarının bu alandaki sorunlara yanıt verip vermediğini yeni Sosyal Bilgiler programında yer alan kavramları, becerileri, değerleri ve öğrenme alanlarını inceleyerek tespit etmiş olup bunları eleştirel bir üslupla değerlendirmiştir.

Çakar’ın (2008)¹³⁹, ‘Küreselleşmenin İlköğretim Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Konu ve Kavramlar Üzerindeki Etkisi’ adlı çalışmasında öğrencilere küreselleşme kavramının aktarılmasına ve öğrencide bırakılmak istenen kalıcı izli davranışların hangi kavramlar olduğuna değinmiştir. Bu kapsamda incelenen çalışmada teknolojik gelişmenin küresel yapının oluşması sürecine etkisinin ders kitaplarında yer aldığı belirtilerek 4. sınıf kitaplarında etkili olduğu ve kullanılan resimlerin yeterli olduğu ancak harita ve slayttan yararlanılmadığını tespit etmiştir. 5. sınıf Sosyal Bilgiler ders kitapları incelendiğinde kavramsal anlatımın fazlaştığı ve sunulan bilgilerin arttığı bir kitap olduğunu tespit etmiş olup, kavramların öğrencilerin yaşlarına uygun bir şekilde anlatıldığını belirtmiştir. 6. sınıf Sosyal Bilgiler ders kitaplarında bir alt sınıftaki kavramların detaylandırıldığını ve yeni kavramlar eklenerek bu dönem öğrencilerin farkındalığının artırıldığını belirtmiştir. 7. sınıf Sosyal Bilgiler ders kitaplarında küresel kavramların tarihsel süzgeçle ilişkilendirilerek aktarıldığı ancak öğrenci açısından yetersiz bir aktarım olduğunu tespit etmiştir. Bu alanda daha fazla katkı sağlayacağını düşündüğü tepegöz, harita, slayt ve eğlenceli tiyatro oyunlarının önemine değinmiştir. Ayrıca Sosyal Bilgiler ders kitaplarında kavramların ilişkilendirmesine ek olarak günümüz küresel anlayışı hakkında bilim adamları tarafından ortaya konulan farklı fikirlerin

¹³⁸ Yasemin Doğan Çeken, *Küreselleşme ve Türkiye’de Eğitim Politikaları*, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Dilek Yeşiltuna), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2006.

¹³⁹ Mikail Çakar, *Küreselleşmenin İlköğretim Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Konu ve Kavramlar Üzerindeki Etkisi*, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Zafer Çakmak), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2008.

sade bir dille anlatılması, öğrencinin bu fikirleri daha detaylı olarak öğrenmesinin teşvik edilmelisi konusunda önerilerde bulunmaktadır.

Fırıncı (2006)¹⁴⁰, ‘Küreselleşmenin Öğretim Programları Üzerindeki Etkisi (İlköğretim 4. sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Örneği)’ adlı çalışmasında, küreselleşmenin öğretim programları üzerindeki etkisini konu edinerek modernist eğitim felsefeleri ve klasik yaklaşımlar, ayrıca küreselleşmenin etkisiyle ortaya çıkan postmodernist eğitim felsefesi ile yeni öğretim programı yaklaşımları temele alınarak yeni “İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 4. Sınıf Öğretim Programı”nın dayandığı eğitim görüşü ve felsefesinin küreselleşmenin öne sürdüğü yenilik gereksinimlerini karşılayıp karşılamadığını araştırmıştır. Bu çalışma sonucunda 4. sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın özgünlüğü araştırılmış ve küreselleşme karşısındaki konumu gösterilmeye çalışılmıştır. 2005-2006 öğretim yılı itibarıyla yürürlüğe giren ilköğretim kademesi yeni öğretim programlarının genel yaklaşımları ve dayandıkları eğitim felsefeleri bu amaç doğrultusunda belirlenmiş olup ayrıca, örnek olarak incelenen programın sosyolojik temelleri serimlenerek, küreselleşme ve yerelleşme eğilimlerinin bir sonucu olarak ortaya çıkan ihtiyaçlara cevap vermesi amacıyla programdaki yeniden yapılanmanın, katı davranışçı program anlayışından yapıcı bir anlayışa dönüştüğü ve hatta yapılandırmacı bir anlayışa dayandığı gösterilmiştir.

Koluman (2011)¹⁴¹, İlköğretim 6. ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanına Yönelik Öğretmen Görüşleri adlı betimsel tarama modeli yöntemiyle yaptığı çalışmasında, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin Küresel Bağlantılar öğrenme alanına ilişkin görüşlerinin belirlenmesinde 5’li likert tipi ölçek kullanmıştır. Çalışmada öğretmenlerin cinsiyetlerine, yaşlarına mesleki kıdemlerine, mezun oldukları okullara görev yaptığı okulun yerleşim yerine göre dağılımına ve görev yaptığı okulun türüne göre dağılımı tespit edilmiştir. Küresel Bağlantılar öğrenme alanı ile ilgili öğretmen görüşlerinin

¹⁴⁰ Türkan Fırıncı, *Küreselleşmenin Öğretim Programları Üzerindeki Etkisi (İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Örneği)*, (Danışman: Prof. Dr. İhsan Sezal), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2006.

¹⁴¹ Serkan Koluman, *İlköğretim 6. ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanına Yönelik Öğretmen Görüşleri*, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Erdoğan Tezci) Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2011.

dağılımda Küresel Bağlantılar öğrenme alanının öğrenciye sağladığı katkısına ilişkin bulgular olumlu, Küresel Bağlantılar öğrenme alanının uygunluk-yerindelik alt boyutuna ilişkin bulgular olumlu, Küresel Bağlantılar öğrenme alanının gerekliliğine ilişkin bulgular da olumlu olarak belirlenirken, Küresel Bağlantılar öğrenme alanının tutarlılık alt boyutuna ilişkin bulgular olumsuz olarak tespit edilmiştir.

Özkan (2006)¹⁴², İlköğretim Öğretmenlerinin Küresel Eğitime Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi adlı çalışmasında betimsel tarama modelini kullanmıştır. “İlköğretim okulunda görev yapan sınıf ve branş öğretmenlerinin küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiği ve küresel eğitimle ilgili konuların programda yer almasının doğurgularına ilişkin görüşleri” araştırmanın konusunu oluşturmuştur. Yapılan analizler sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır: Küresel eğitimle ilgili konuların programda ne kadar yer alması gerektiğine ilişkin olarak; öğretmenler bir taraftan insan haklarına, bilim ve teknolojinin tüm insanlığa katkılarına, dil, din, ırk, ayrımı gözetmeden tüm insanların eşitliğine ilişkin, çevre kirlenmesine, asit yağmurları, nükleer atık, deniz hayvanlarının korunması ve su kirlenmesi gibi uluslararası konuların ve demokrasiye ilişkin konuların çok yer alması gerektiği görüşünde olumlu bir tutum sergilerlerken diğer taraftan da diğer din ve kültürlere ait özel günlerin tanıtımı, farklı dini inanışlara ilişkin bilgilerin ve farklı kültürlere ait sanat ve müzik eserlerine ilişkin konuların az yer alması gerektiği görüşündedirler. Öğretmenlerin küresel eğitimle ilgili konuların programda yer almasının doğurguları ile ilgili görüşleri arasında cinsiyetlerine, kıdemlerine, branşlarına, üye oldukları sendikaya göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Gül (2008)¹⁴³, Küreselleşme Sürecinde Sınıf Öğretmenlerinin Toplumsal Gelişmelere Uyum Sağlaması Açısından Hizmet İçi Eğitimin Önemine İlişkin Algıları adlı araştırmasında; özellikle son yıllarda dünyada ve Türkiye’de sıkça tartışılan küreselleşme kavramını irdeleyerek ve küreselleşmeyi sosyo-kültürel

¹⁴² Tajet Özkan, *İlköğretim Öğretmenlerinin Küresel Eğitime Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi*, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ahmet Doğanay), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2006.

¹⁴³ Tuğçe Gül, *Küreselleşme Sürecinde Sınıf Öğretmenlerinin Toplumsal Gelişmelere Uyum Sağlaması Açısından Hizmet İçi Eğitimin Önemine İlişkin Algıları*, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Neşe Aslan), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2008.

boyutu üzerinden değerlendirerek; küreselleşme sürecinin hizmet içi eğitime yansımalarına ilişkin öğretmen görüşlerinin alınmasını amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada betimsel çalışılan nicel ve nitel veri birleşiminden oluşan karma araştırma modelini kullanmıştır. Araştırmada elde edilen nicel sonuçlar, hizmet içi eğitim programlarının küreselleşmeyle ilgili konulara kısmen yer verdiğini ortaya koyarken; nitel sonuçlarda hizmet içi eğitim programlarının küreselleşme süreci ile ilgili konulara yeteri kadar yer vermediği ve dikkatle yeniden düzenlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Abalı (2005)¹⁴⁴, Eğitim Bilimleri Lisansüstü Öğrencilerinin ve Öğretim Elemanlarının Küreselleşme ve Yükseköğretime Etkileri Konusundaki Görüşlerinin Belirlenmesi adlı çalışmada Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören ve/veya öğretim elemanı olarak çalışanların küreselleşme olgusunu liberal, kültürelci-ulusalcı veya Marksist olmak üzere üç kategoride sınıflandırılan yaklaşımlardan hangisinin çerçevesinden gördükleri ve küreselleşmenin yükseköğretim dizgesinin amaç, yönetim ve finansman yapılarında yarattığı dönüşümleri nasıl algıladıklarını belirlemeye çalışmıştır. Ayrıca sahip olunan görüşlerin gelir, konum, program ve öğrenim düzeyi değişkenlerine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını saptamaya çalışmıştır. Küreselleşmenin yükseköğretim dizgesinin amaç, yönetim ve finansman boyutlarında yarattığı dönüşümlere ilişkin görüşler çoğunlukla Marksist yaklaşım çerçevesinde ifade edilmiş, fakat liberal görüşlerin onaylanma oranlarının da dikkate değer ölçüde yüksek olduğu gözlenmiştir. Görüşler mastır ve doktora düzeylerinde öğrenim görenler arasında belirgin bir biçimde farklılaşmamıştır.

İlhan (2009)¹⁴⁵, Küreselleşmenin Eğitime Yansımaları adlı literatür taramasına dayalı kuramsal analitik çalışmada, neoliberal küreselleşme olgusunun ve bu sürecin eğitim sistemine yansımaları konusunda, betimleyici bir yaklaşım sergilediği gibi; süreci eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmektedir. Çalışmanın

¹⁴⁴ H. Gürkan Abalı, *Eğitim Bilimleri Lisansüstü Öğrencilerinin ve Öğretim Elemanlarının Küreselleşme ve Yükseköğretime Etkileri Konusundaki Görüşlerinin Belirlenmesi*, (Danışman: Prof. Dr. Işıl Ünal), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2005.

¹⁴⁵ Halil İbrahim İlhan, *Küreselleşmenin Eğitime Yansımaları*, (Danışman: Prof. Dr. Tayyip Duman), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2009.

sonunda elde edilen bulgular: Küresel neoliberal politikalar, ulus devletin özellikle ekonomik faaliyetlerini değişime uğratmıştır. Bu da küresel eğitim politikalarının, eğitimin kişisel getirisini ön plana çıkarıp, eğitim sayesinde üretilen mal ve hizmetlerin yararlananlar tarafından karşılanması anlayışını doğurmuştur. Bunun sonucunda neoliberal politikalarla mütevazı toplum kesimleri paralı hale gelen eğitim hizmetlerinden faydalanmak bir yana, hizmetin parasız sunulduğu devlet okullarının masraflarına bile katlanamaz hale gelmiştir. Eğitimin içeriğinin değerlendirmeye tabi olması sonucu eğitim kurumları arasında rekabet başlamış, eğitimde fırsat eşitliğini sağlayan kamusal eğitim sisteminin bu şekilde piyasaya açılması ise, eğitimde elemanın büyük oranda artmasına neden olmuştur. Eğitim yönetiminde, merkezi idarenin görev ve yetkileri yerel yönetimlere devredilmek istenmektedir. Yapılan uygulamalarda görülen sonuç, yerel idareye devredilen hizmet ve kurumların personelin iş güvencesini ortadan kaldırdığıdır.

Köybaşı (2009)¹⁴⁶, Küreselleşme Sürecinde Avrupa Birliği Eğitim Sisteminin Türk Eğitim Sistemine Etkisinin Çorlu İlçesi Örneğinde İncelenmesi adlı tezinde küreselleşme çerçevesinde eğitimde yaşanan değişiklikleri, Avrupa Birliği eğitim sisteminin küreselleşen dünyada nasıl rol aldığı, Türkiye'nin bu süreçte izlediği politikaları ve eğitimde yaptığı reformları incelemiştir. Araştırmada betimsel yöntem kullanılmıştır. Araştırma kapsamındaki okullarda çalışanların konuya ilişkin görüşleri meslekteki kıdemlerine, yaşlarına, eğitim durumlarına, şu anki görevlerine, Avrupa Birliği ülkelerinde herhangi bir görevle bulunup bulunmamalarına ve ülkemizin Avrupa Birliği'ne girmesini yararlı bulup bulmamalarına göre farklılık gösterdiği sonucuna varılmıştır.

Öz Kılınç (2009)¹⁴⁷, Küreselleşme Sürecinin Eğitim Üzerine Etkileri ve Öğretmen Kimliği adlı doktora tezinde öğretmenlerin, küreselleşme sürecine ilişkin diğer taraftan da ülkemizde küreselleşme sürecini hızlandıran AB'ye, uyum sürecindeki yeni uygulamalara ilişkin düşüncelerini demografik, sosyal ve kültürel

¹⁴⁶ Fatma Köybaşı, Küreselleşme Sürecinde Avrupa Birliği Eğitim Sisteminin Türk Eğitim Sistemine Etkisinin Çorlu İlçesi Örneğinde İncelenmesi, (Danışman: Dr. Mustafa Farsakoğlu) Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2009.

¹⁴⁷ Meltem Öz Kılınç, *Küreselleşme Sürecinin Eğitim Üzerine Etkileri ve Öğretmen Kimliği*, (Danışman: Prof. Dr. Ercan Tatlıdil), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, 2009.

özellikleri bağlamında analiz etmiştir. Uygulamada veri toplama aracı olarak kullanılan ankette öncelikle öğretmenlerin cinsiyeti, branşı, yaşı, en son bitirdiği eğitim kurumu, kıdemi, boş zaman etkinlikleri gibi kişisel bilgilere yer verilmiştir. Daha sonra öğretmenlerin, küreselleşme sürecinin eğitim üzerine etkilerine ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik sorular yer almıştır. Son olarak da küreselleşmenin öğretmenlik mesleğini nasıl etkilediğine dair öğretmenlerin tutumlarını ölçmeye yönelik anket uygulanmıştır. Bu tezin araştırma konusu bağlamında yer alan küreselleşmenin eğitim ve öğretmen kimliği üzerine etkileri irdelenirken, ortaya konmuş olan hipotezlerin doğrulandığı ortaya çıkmaktadır. Özellikle pazar ekonomisinin rekabet koşullarına göre işleyen özel ortaöğretim kurumlarının ve bu kurumlarda çalışan öğretmenlerin hem küreselleşmeden hem de AB uyum sürecinin getirmiş olduğu etkilerden daha fazla etkilendiği görülmektedir.

Kan (2009)¹⁴⁸, *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Küresel Sorunlarla İlgili Tutumları ve Ders Programlarına Yönelik Önerileri* adlı doktora tezinde, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının küresel sorunlara yönelik tutumlarını bazı özelliklerine göre incelemiştir. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının; öğrenim gördükleri üniversiteler arasında cinsiyetlerine bağlı olarak; küresel sorunlar hakkında kadın öğretmen adayları lehine, küresel sorunların ilgi alanına girmesine bağlı olarak; bilgi aldıkları kaynaklara göre değişme anlamlı bulunmuştur. Öğretmen adaylarının küresel sorunlarla ilgili farkındalıklarında ve gazete okuma sıklıklarına göre anlamlı değişme bulunmazken, küresel sorunların çözümüne yönelik davranışlarında anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür. Sınıf düzeylerine göre (3-4), yaşamlarının çoğunu geçirdikleri bölgelere göre, yurt dışında bulunma durumlarına göre, yabancı dil bilme durumlarına göre, annenin ve babanın eğitim seviyesine göre, ailelerinin gelir seviyesine bağlı olarak, üniversitede küresel sorunlara yönelik verilen eğitimi yeterli bulma düzeylerine göre anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Yapılan nitel araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının küresel konulara yönelik programla ilgili önerileri konusunda araştırmacı, öğretmen adaylarının küresel sorunlara yönelik lisans eğitiminde aldıkları eğitimi yeterli bulmadıklarını tespit etmiştir.

¹⁴⁸ Çiğdem Kan, *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Küresel Sorunlarla İlgili Tutumları ve Ders Programlarına Yönelik Önerileri*, (Danışman: Doç. Dr. Ayşe Demirbolat), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, 2009.

Bozkurt (2013)¹⁴⁹, Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersi Bağlamında Küresel Eğitime İlişkin Görüşleri adlı çalışmasında, nitel araştırma desenlerinden olgubilim desenini kullanmıştır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme ve doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Araştırmada görüşmeye dayalı olarak elde edilen veriler, Eskişehir il merkezinde bulunan altı ilköğretim okulundan toplam 12 sınıf öğretmeniyle yapılan görüşmelerden elde edilmiştir. Dokümanlara dayalı olarak elde edilen veriler ise görüşme yapılan sınıf öğretmenlerinin sınıflarındaki öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi kapsamında yapmış oldukları ödevlerden elde edilmiştir. Dokümanlar kapsamında ise 105 ödev incelenmiştir. Araştırma verileri içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Öğretmenlere göre, 2004 ve 1998 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı (SBÖP) arasında programın içeriği bakımından olumlu anlamda gelişmeler yaşandığı belirtilmiştir. Öğretmenler 2004 SBÖP'nin eski programa göre daha somut ve kullanışlı olması; tarih ve coğrafya bilgisinden çok öğrencinin günlük yaşamda kullanabileceği bilgilere yer verilmesi bakımından olumlu gelişmeler yaşandığını belirtmişlerdir. Bunların yanı sıra 2004 SBÖP'de eski programla karşılaştırıldığında Atatürkçülük konularına daha az yer verildiği de ulaşılan bulgular arasındadır.

Kalaycıoğlu (2007)¹⁵⁰, İlköğretim 4. ve 5. sınıf Sosyal Bilgiler Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi adlı yüksek lisans tezinde öğretmenlerin Sosyal Bilgiler programındaki genel amaçlara ilişkin görüşleri olumlu, içeriğe ilişkin görüşlerinde olumlu; ancak programa yeni konuların eklenmesini istedikleri tespit edilmiştir. Öğretme-öğrenme sürecine ilişkin olarak kararsız oldukları, değerlendirme açısından ise en çok çoktan seçmeli soru tipini kullandıklarını tespit etmiştir. Araştırmada elde edilen bulgularla öğretmenlerin genel amaçlara ilişkin cinsiyet faktörü açısından anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Hizmet süresi, en son bitirdikleri okul, okuttukları sınıflara göre dağılımı ve hizmet

¹⁴⁹ Mahmut Bozkurt, *Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersi Bağlamında Küresel Eğitime İlişkin Görüşleri*, (Danışman: Prof. Dr. Şefik Yaşar), Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2013.

¹⁵⁰ Esra Kalaycıoğlu, *İlköğretim 4. ve 5. sınıf Sosyal Bilgiler Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*, (Danışman: İ.Fevzi Şahin), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2007.

içi eğitim alma durumunun; genel amaçlar, kazanım, içerik öğretme-öğrenme süresi ve değerlendirme öğeleriyle anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Ata (2007)¹⁵¹, İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi'nin "Kendimi Tanıyorum Ünitesi" ndeki Kazanımların Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi adlı yüksek lisans tezinde, betimsel tarama modelini kullanmıştır. Likert tipi anket uygulanarak 80 öğretmenin görüşleri cinsiyet, eğitim düzeyi, kıdem ve bransa göre değerlendirilmiştir. Kazanımlara dair öğretmen görüşleri olumlu olup kişisel özelliklerine göre farklılık göstermiştir. Etkinlikler uygulanırken ders süresinin yeterli olmadığı ve etkinliklerin, kalabalık sınıflarda uygulanamadığı sonucuna varıldığından, etkinliklerin ders süresi içinde verimli bir şekilde uygulanabilmesi için sınıf mevcutlarının azaltılması önerilmiştir. Üniteye yer alan etkinliklerin, kazanımları yeterince karşılamadığı sonucuna varılmış, konu, etkinlik ve kazanım üçlüsünün birbirini karşılar nitelikte ve uyumlu olması gerektiği görüşü vurgulanmıştır.

¹⁵¹ Nurdan Ata, *İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi'nin "Kendimi Tanıyorum Ünitesi" ndeki Kazanımların Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*,(Danışman: Yrd. Doç. Dr. Cengiz Dönmez), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2007.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN MODELİ VE YÖNTEMİ

I. Yöntem

Bu araştırmada, betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Bölüm içerisinde sırasıyla araştırmanın modeli, evreni, örnekleme veri toplama teknikleri ve verilerin analizi yer almaktadır.

II. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının, kazanım, içerik, öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme süreçlerinin öğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmesini amaçlamıştır. Bu çalışma, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan tarama modeli¹⁵² ile yapılmıştır. Araştırmada öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanı ile ilgili görüşlerinin; cinsiyet, hizmet süresi, mezun oldukları okul türü ve hizmet yeri değişkenleri açısından farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir.

III. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Evren, araştırma sonuçlarından elde edilen verilerin, genellenmek istenilen bütünüdür.¹⁵³ Bu araştırmanın evrenini Erzincan merkez, belde ve ilçelerde bulunan ortaokul 5. sınıf Sosyal Bilgiler öğretmenleri oluşturmaktadır. Evrenin tamamına anket uygulanması ile örneklem seçilmemiştir. Çalışma evreninde bulunan 100 öğretmene anket uygulanması hedeflenmiş ancak ankete üç öğretmen yanıt vermek istememiştir. Toplamda 97 öğretmene anket uygulanmıştır.

IV. Veri Toplama Aracı

1. Anket

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanın kazanımlarına, içeriğine, öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme sürecine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen, anket formu kullanılmıştır. Anket, kalem-kağıt yoluyla objenin, bireyin ya da grubun kendisi

¹⁵² Niyazi Karasar, *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, (4. Bs.), Ankara, 1991, s. 77.

¹⁵³ Durmuş Ekiz, *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, (2. Bs.), Ankara, 2009, s. 102.

hakkında bilgi vermesi şeklindedir.¹⁵⁴ Öğretmenlere 5'li likert tipi anket ile tamamen katılıyorum(5), katılıyorum(4), kısmen katılıyorum(3), katılmıyorum(2), hiç katılmıyorum(1) seçenekleri sunulmuştur.

Tablo1.
Ortalama Puanlar İçin Değerlendirme Katsayıları

Puan aralığı	Tercih	Değerlendirme
1.00-1.80	Hiç katılmıyorum	Pek zayıf
1.81-2.60	Katılmıyorum	Zayıf
2.61-3.40	Kısmen katılıyorum	Orta
3.41-4.20	Katılıyorum	İyi
4.21-5.00	Tamamen katılıyorum	Çok iyi

Anket hazırlanırken konu ile ilgili Milli Eğitim Bakanlığının 5. sınıf Sosyal Bilgiler programından, program geliştirme literatüründen ve konu ile ilgili tezlerden yararlanılmıştır. Araştırmanın amaçları doğrultusunda taslak anket formu hazırlanmıştır.

Anketteki verilerin amaca uygunluğunu belirlemek için uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu amaçla alanında uzman dört öğretim üyesi ve üç araştırma görevlisinin görüşleri ve önerileri doğrultusunda anket formu yeniden düzenlenmiştir.

1.2 Anketin Geçerlik ve Güvenirliğini Belirlemeye Yönelik Çalışmalar

Araştırmada kullanılmak üzere hazırlanan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğretmenlerin kişisel bilgilerinin yer aldığı 4 soru bulunmaktadır. İkinci bölümünde, Küresel Bağlantılar öğrenme alanına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi amacıyla 6 tanesi kazanım 14 tanesi içerik 15 tanesi öğretme-öğrenme süreci ve 15 tanesi ölçme-değerlendirme süreci ile ilgili toplam 50 soru maddesi yer almaktadır.

1.3 Anket Formunun Geçerlik Çalışması

Geçerlik, testin bireyin ölçülmek istenen özelliğini ne derece doğru ölçtüğüyle ilgili bir kavramdır. Geçerlik teknikleri ile ilgili sınıflandırmada en çok kullanılanlar:

¹⁵⁴ Saim Kaptan, *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*, (11. Bs.), Ankara, 1998, s. 138.

- a) Kapsam geçerliği
- b) Ölçüt-bağımlı geçerlik
- c) Yapı geçerliği¹⁵⁵

Anket formu alanında uzman dört öğretim üyesinin görüşlerine sunulmuş olup anket ile ilgili kapsam geçerliği incelenmiştir.

Anket formu Erzincan merkez, belde ve ilçelerde görev yapan öğretmenler ile Erzincan Üniversitesi'nde Sosyal Bilgiler öğretmenliği bölümünde okuyan öğretmen adaylarından oluşan 100 kişiye uygulanmıştır. Anket formunun yapı geçerliği için faktör analizi kullanılmıştır. Faktör analizi, birden fazla değişkene bağlı bir değişkeni açıklayarak katkı sağlayan bağımsız değişkenlerin sayısını ve bu bağımsız değişkenlerin faktör yüklerini belirlemede kullanılan istatistiksel işlemdir.¹⁵⁶ Analiz sonrası ölçeğin bir faktördeki yük değeri 0,50 nin altında olan maddeleri ve iki faktördeki yük değerleri arasındaki farkı 0,1 den küçük olan maddeleri ayıklanmıştır. Bu doğrultuda anket formundan içeriğe ilişkin 14 soru maddesinden 3 madde öğretme-öğrenme sürecine ilişkin 15 soru maddesinden 2 madde ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin 15 maddeden 6 madde çıkarılmıştır. Faktör analizi 39 soru maddesine uygulanarak anket formu hazırlanmıştır.

1.4 Anket Formunun Güvenirlilik Çalışması

Güvenirlilik, ölçülmek istenen belli şeyin, sürekli olarak aynı sembolleri almasıdır. Güvenirlilik, korelasyon katsayısı ile belirlenir ve sıfır ile bir arasında değişen değerler alır. Değer bir (1.00)'e yaklaştıkça güvenirliliğin yüksek olduğu kabul edilir.¹⁵⁷

Anket formunun Cronbach Alpha güvenirlilik kat sayısı 0.946 olarak tespit edilmiştir. Araştırmacılar alfa değerlerinin 0.50-0.70 arasında olmasının ölçme aracının güvenirliliği için yeterli olduğunu söylemektedirler.¹⁵⁸ Bu sonuca göre öğretmenlere uygulanan anketin güvenilir olduğu söylenebilir.

¹⁵⁵ Şener Büyükoztürk, *Veri Analizi El Kitabı*, (12. Bs.), Ankara, 2010, s. 167.

¹⁵⁶ Müfit Gömleksiz, "Sınıf Ortamına İlişkin Demokratik Tutum Ölçeği". *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yıl 1996, s. 105.

¹⁵⁷ Karasar, s. 148.

¹⁵⁸ Yaşar Baykul, Selahattin Gelbal, Hülya Kelecioğlu, *Araştırma Teknikleri*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001, s.53.

V. Verilerin Toplanması

Anketin okullardaki Sosyal Bilgiler öğretmenlerine uygulanması için Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün ilgili yazısı ile Erzincan İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne başvurulmuş ve anketin uygulanması konusunda gerekli izin onayı alınmıştır.

Anket formları çoğaltılıp merkezde ve beldede bulunan okullara elden verilerek açıklamalar yapılmıştır. İlçede bulunan okulların müdürleri ile telefon görüşmesi yapılarak Sosyal Bilgiler öğretmenlerine ulaşılmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde çalışma ile ilgili bilgiler verilerek anketler e-maillerine gönderilmiştir. Dağıtılan 100 anketten 97 tanesi geri toplanmıştır.

VI. Verilerin Analizi

Araştırma için kullanılan anket formları toplandıktan sonra kontrol edilmiştir. Anket verileri istatistik analizlerin yapılabilmesi için sayısallaştırılmıştır. Veriler SPSS 20 (Statistic Program For Social Sciences) programına aktararak değerlendirilmiştir.

Araştırmanın alt problemlerine yönelik olarak öğretmenlerin kişisel verilere ilişkin bilgileri frekans ve yüzde değerleri ile 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanım, içerik, öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin görüşlerinin ortalamaları tablolar halinde sunularak yorumlanmıştır.

Araştırmada öğretmen görüşlerinin, 0.05 düzeyinde anlamlı farklılık gösterip göstermediğini ölçmek için cinsiyet faktörüne göre ilişkisiz 't' testi; hizmet süresi ve hizmet yeri faktörüne göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi; mezun olunan fakülte faktörüne göre Mann-Whitney U testi uygulanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin anketlere verdikleri bilgiler tablolar halinde sunularak, bu verilere ilişkin değerlendirmeler ve yorumlar sunulmuştur.

4.1 Kişisel Bilgilere İlişkin Bulgular

Araştırmada, öğretmenlerin ankette yer alan kişisel bilgilerine ilişkin verdikleri cevapların frekans (f) ve yüzde (%) değerleri tablolaştırılıp yorumlanmıştır.

Tablo 2.
Öğretmenlerin Cinsiyet Durumlarına Göre Frekans Dağılımı

Cinsiyet	F	%
Kadın	33	34,0
Erkek	64	66,0
TOPLAM	97	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerinin cinsiyete göre dağılımı Tablo 2’de gösterilmektedir. Öğretmenlerin %34,0’ünü kadın öğretmenler, %66,0’sını erkek öğretmenler oluşturmuştur. Çalışma evreninde erkeklerin sayıca fazla olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3.
Öğretmenlerin Hizmet Süresine Göre Frekans Dağılımı

Hizmet Süresi	F	%
0-5	32	33,0
6-10	21	21,6
11-15	21	21,6
16 yıl ve Üzeri	23	23,7
TOPLAM	97	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet süresine göre dağılımı Tablo 3’ de gösterilmiştir. Buna göre hizmet süresi 0-5 yıl olan öğretmenlerin %33,0 ile en yüksek orana sahip olduğu görülmektedir. 0-6 ve 11-15 yıl hizmet süresi olan öğretmenlerin oranı %21,6 ile aynı oranda olduğu, 16 yıl ve üzeri hizmet süresi olan öğretmenlerin ise % 23,7 oranında olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.
Öğretmenlerin Mezun Olunan Okul Türüne Göre Frekans Dağılımı

Mezun Olunan Okul Türü	Frekans	%
Eğitim Fakültesi	87	89,7
Diğer	10	10,3
TOPLAM	97	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mezun oldukları okul türüne göre dağılım tablosu incelendiğinde %89,7'si Eğitim Fakültesi mezunu olurken, öğretmenlerin Eğitim Fakültesi dışında Diğer seçeneği ile sunulan fakülte oranı ise % 10,3 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 5.
Öğretmenlerin Hizmet Yerine Göre Frekans Dağılımı

Hizmet Yeri	Frekans	%
Merkez	52	53,6
İlçe	29	29,9
Belde	16	16,5
TOPLAM	97	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet yerine göre dağılımının %53,6' sını merkez oluştururken, ilçe % 29,9 oran ile ikinci sırada yer almaktadır. Beldede görev yapan öğretmenler ise en az oran ile % 16,5 olarak tespit edilmiştir.

4.2 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

“Öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına ilişkin görüşleri nelerdir?” alt problemini incelemek amacıyla öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlara ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde değerleri tablolar halinde sunulmaktadır.

Tablo 6.
Öğretmenlerin 5.Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Kazanımlarına İlişkin Görüşleri İle İlgili Bulgular

Kazanımlara İlişkin Maddeler	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Toplam	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Öğrenciler, dünya çocuklarının ortak yönlerini ve ilgi alanlarını fark eder.	2	2.1	1	1.0	26	26.8	39	40.2	29	29.9	97	100
Öğrenciler, ülkeler arasında ekonomik alışveriş olduğunu fark eder.	1	1.0	2	2.1	14	14.4	50	51.5	30	30.9	97	100
Öğrenciler, ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerde iletişim ve ulaşım teknolojisinin etkisini tartışır.	2	2.1	3	3.1	32	33.0	38	39.2	22	22.7	97	100
Öğrenciler, çeşitli ülkelerde bulunan ortak miras öğelerine örnekler verir.	3	3.1	11	11.3	21	21.6	43	44.3	19	19.6	97	100
Öğrenciler, ortak mirasın tanınmasında turizmin yerini fark eder.	1	1.0	4	4.1	21	21.6	44	45.4	27	27.8	97	100
Öğrenciler, turizmin uluslar arası ilişkilerdeki yeri konusunda bakış açısı geliştirir.	1	1.0	7	7.2	32	33.0	42	43.3	15	15.5	97	100

Tablo 6’da Sosyal Bilgiler öğretmenleri, “Öğrenciler, dünya çocuklarının ortak yönlerini ve ilgi alanlarını fark eder” kazanımına %2.1’i hiç katılmıyorum, %1.0’ı katılmıyorum, %26.8’i kısmen katılıyorum, %40.2’si katılıyorum, %29.9’u tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu sonuç, kazanım maddesine dair öğretmen görüşlerinin olumlu olduğunu göstermektedir. “Öğrenciler, ülkeler arasında ekonomik alışveriş olduğunu fark eder” kazanımına yönelik olarak öğretmenlerin %1.0’ı hiç katılmıyorum, %2.1’i katılmıyorum, %14.4’ü kısmen katılıyorum, %51.5’i katılıyorum, %30.9’u tamamen katılıyorum seçeneğini işaretlemiştir. Bu durum kazanımın öğretmenlerce olumlu görüldüğünü göstermektedir. “Öğrenciler, ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerde iletişim ve ulaşım teknolojisinin etkisini tartışır” kazanımına öğretmenlerin, %2.1’i hiç katılmıyorum, %3.1’i katılmıyorum, %33.0’ı kısmen katılıyorum, %39.2’si katılıyorum, %22.7’si tamamen katılıyorum

seçeneğini işaretlemiştir. Bu bulguya göre öğretmenlerin çoğunluğu olumlu görüş belirtirken, bu kazanım konusunda kararsız kalan öğretmenlerin de çoğunlukta olduğu görülmektedir. “Öğrenciler, çeşitli ülkelerde bulunan ortak miras öğelerine örnekler verir” kazanımına öğretmenlerden %3.1’i hiç katılmıyorum, %11.3’ü katılmıyorum, %21.6’sı kısmen katılıyorum, %44.3’ü katılıyorum, %19.6’sı tamamen katılıyorum yanıtı vermiştir. Bu kazanım sonuçları, öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun olumlu görüş belirttiklerini göstermektedir. “Öğrenciler, ortak mirasın tanınmasında turizmin yerini fark eder” kazanıma yönelik öğretmenlerin, %1.0’ı hiç katılmıyorum, %4.1’i katılmıyorum, %21.6’sı kısmen katılıyorum, %45.4’ü katılıyorum, %27.8’i tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu sonuç itibarıyla öğretmenlerin büyük çoğunluğunun öğrencilerin ünite sonunda bu kazanımı kazanacakları konusunda hemfikir olduklarını göstermektedir. “Öğrenciler, turizmin uluslararası ilişkilerdeki yeri konusunda bakış açısı geliştirir” kazanımına öğretmenlerden %1.0’ı hiç katılmıyorum, % 7.2’si katılmıyorum, %33.0’ı kısmen katılıyorum, %43.3’ü katılıyorum, %15.5’i tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu kazanım sonuçlarına göre öğretmenlerin çoğunluğu olumlu görüş belirtmişler de kısmen katılan öğretmen sayısının da azımsanmayacak kadar çok olduğu söylenebilir.

4.3 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

“Öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriğine ilişkin görüşleri nelerdir?” alt problemini incelemek amacıyla öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriğine ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde değerleri tablolar halinde sunulmaktadır.

Tablo7.
Öğretmenlerin 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının İçeriğine İlişkin Görüşleri İle İlgili Bulgular

İçeriğe İlişkin Maddeler	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Toplam	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
İçerik, öğrenci seviyesine uygundur.	1	1.0	4	4.1	34	35.1	49	50.5	9	9.3	97	100
İçerik, öğrencilerde yeni fikirlere temel oluşturur.	-	-	5	5.2	34	35.1	45	46.4	13	13.4	97	100
İçerikteki bilgiler öğretim ilkelerine göre (basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene, somuttan soyuta vb.) düzenlenmiştir.	-	-	7	7.2	35	36.1	46	47.4	9	9.3	97	100
İçerik geçerli ve güvenilir bilgilerden oluşmaktadır.	-	-	3	3.1	19	19.6	58	59.8	17	17.5	97	100
İçerik, programın hedefleriyle örtüşmektedir.	-	-	5	5.2	28	28.9	54	55.7	10	10.3	97	100
İçerik, sosyal gerçeklerle uyumlu yeni durumlara uygulanabilir ve öğrencilerin günlük yaşantılarına adapte edilebilir.	-	-	13	13.4	25	25.8	49	50.5	10	10.3	97	100
İçerik, küresel bağlantılar öğrenme alanında ön görülen değerleri kazandıracak niteliktedir	-	-	6	6.2	40	41.2	42	43.3	9	9.3	97	100
İçerik, küresel bağlantılar öğrenme alanında ön görülen becerileri kazandıracak niteliktedir.	-	-	9	9.3	39	40.2	42	43.3	7	7.2	97	100
İçerik, öğrencinin aktif katılımını sağlayacak farklı türdeki metinlerle zenginleştirilmiştir.	2	2.1	6	6.2	40	41.2	37	38.1	12	12.4	97	100
İçerik, öğrencinin ilgisini çekmektedir.	1	1.0	10	10.3	31	32.0	44	45.4	11	11.3	97	100
İçerikte ön görülen beş konu küreselleşme olgusu ile ilgili kavramları içermektedir.	-	-	5	5.2	29	29.9	48	49.5	15	15.5	97	100

Tablo 7’de Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriğine ilişkin görüşleri verilmiştir. “İçerik, öğrenci seviyesine uygundur” maddesi için öğretmenlerin, %1.0’ı hiç katılmıyorum, %4.1’i katılmıyorum, %35.1’i kısmen katılıyorum, %50.5’i katılıyorum, %9.3’ü tamamen

katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu bulguya göre öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun hemfikir olduğu görülürken, kısmen katılan öğretmenlerin de oran olarak fazla oldukları söylenebilir. “İçerik, öğrencilerde yeni fikirlere temel oluşturur” soru maddesine öğretmenlerden, hiç katılmıyorum seçeneğine dair görüş belirtilmemiş olup, %5.2’si katılmıyorum, %35.1’i kısmen katılıyorum, %46.4’ü katılıyorum, %13.4’ü tamamen katılıyorum seçeneğine yanıt vermiştir. Bu sonuca göre küresel eğitimin bir gereği olarak düşünülen “yeni fikirler oluşturma” yeteneği konusunda öğretmenlerin çoğunluğu olumlu düşüncelere sahipken bu kazanım için kısmen katılan öğretmen sayısının da fazla olduğu söylenebilir. “İçerikteki bilgiler öğretim ilkelerine göre (basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene, somuttan soyuta vb.) düzenlenmiştir” soru maddesi için öğretmenler; hiç katılmıyorum seçeneğini işaretlememiş olup, öğretmenlerin, %7.2’si katılmıyorum, %36.1’i kısmen katılıyorum, %47.4’ü katılıyorum, %9.3’ü tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu bulguya göre öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu olumlu görüş belirtmişler ancak azımsanmayacak çoğunlukta da kısmen katılan öğretmen sayısı olduğu ifade edilebilir. “İçerik geçerli ve güvenilir bilgilerden oluşmaktadır” maddesine öğretmenler hiç katılmıyorum seçeneğini puanlamamışlardır. Öğretmenlerin, %3.1 katılmıyorum, %19.6’sı kısmen katılıyorum, %59.8’i katılıyorum, % 17.5’i tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu sonuca göre öğretmenlerin çoğunluğunun hemfikir oldukları ifade edilebilir. “İçerik, programın hedefleriyle örtüşmektedir” maddesine öğretmenler hiç katılmıyorum seçeneğini işaretlememişlerdir. Öğretmenlerden, %5.2’si katılmıyorum, %28.9’u kısmen katılıyorum, %55.7’si katılıyorum, %10.3’ü tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu bulgu ile öğretmenlerin çoğunluğunun, içeriğin programın hedefleriyle örtüştüğü maddesi ile ilgili olumlu düşünceye sahip oldukları söylenebilir. “İçerik, sosyal gerçeklerle uyumlu yeni durumlara uygulanabilir ve öğrencilerin günlük yaşantılarına adapte edilebilir” maddesinin hiç katılmıyorum seçeneğine puan verilmemiş, öğretmenlerden, %13.4’ü katılmıyorum, %25.8’i kısmen katılıyorum, %50.5’i katılıyorum, %10.3’ü tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu sonuca göre küresel eğitimin yansıması olan yapılandırmacı yaklaşım ilkesinin felsefesini oluşturan ‘yeni durumlara uygulanabilir’ ifadesi öğretmenlerin çoğunluğu tarafından olumlu karşılanmıştır. “İçerik, küresel

bağlantılar öğrenme alanında ön görülen değerleri kazandıracak niteliktedir” maddesine öğretmenler, hiç katılmıyorum seçeneği için puan vermemiş, öğretmenlerden %6.2’si katılmıyorum, %41.2’si kısmen katılıyorum, %43.3’ü katılıyorum, % 9.3’ü tamamen katılıyorum seçeneğini işaretlemiştir. Bu bulguya göre kısmen katılan öğretmenlerin fazla olduğu görülürken olumlu görüş bildiren öğretmenlerin oranının daha fazla olduğu tespit edilmiştir. “İçerik, küresel bağlantılar öğrenme alanında ön görülen becerileri kazandıracak niteliktedir” maddesi için öğretmenler, hiç katılmıyorum seçeneğini işaretlememişler, öğretmenlerden %9.3’ü katılmıyorum, %40.2’si kısmen katılıyorum, %43.3’ü katılıyorum, %7.2’si tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu bulgu ile 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanında kazanılması düşünülen becerilerin gerçekleşmesi konusunda öğretmenlerin çoğunluğu olumlu görüş belirtirken, kısmen katılıyorum görüşü belirten öğretmenlerin de fazla olduğu tespit edilmiştir. “İçerik, öğrencinin aktif katılımını sağlayacak farklı türdeki metinlerle zenginleştirilmiştir” maddesine öğretmenlerin %2.1’i hiç katılmıyorum, %6.2’si katılmıyorum, %41.2’si kısmen katılıyorum, %38.1’i katılıyorum, %12.4’ü tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu sonuca göre öğretmenlerin çoğunluğu olumlu görüş sunarken, kısmen katılan öğretmenlerin oran olarak fazla olduğu söylenebilir. “İçerik, öğrencinin ilgisini çekmektedir” maddesine öğretmenlerin, %1.0’ı hiç katılmıyorum, %10.3’ü katılmıyorum, %32.0’ı kısmen katılıyorum, %45.4’ü katılıyorum, %11.3’ü tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu sonuca göre öğretmenlerin büyük bir kısmı tarafından, içeriğin öğrenci seviyesine uygun bulunduğu söylenebilir. “İçerikte ön görülen beş konu küreselleşme olgusu ile ilgili kavramları içermektedir” soru maddesi için öğretmenler hiç katılmıyorum seçeneğini puanlanmamış, öğretmenlerden %5.2’si katılmıyorum, %29.9’u kısmen katılıyorum, %49.5’i katılıyorum, %15.5’i tamamen katılıyorum seçeneğini işaretlemiştir. Bu bulguya göre öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriğinde yer alan konuların küreselleşme olgusuna dair kavramları içerdiğine ilişkin olumlu görüşe sahip oldukları söylenebilir.

4.4 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

“Öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının öğretme-öğrenme sürecine ilişkin görüşleri nelerdir?” alt problemini incelemek amacıyla öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının öğretme-öğrenme sürecine ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde değerleri tablolar halinde sunulmaktadır.

Tablo 8.
Öğretmenlerin 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Öğretme-Öğrenme Sürecine İlişkin Görüşleri İle İlgili Bulgular

Öğretme-Öğrenme Sürecine İlişkin Maddeler	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Toplam	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Konuların öğretimi için ön görülen süreler yeterlidir.	10	10.3	20	20.6	22	22.7	27	27.8	18	18.6	97	100
Programda ön görülen araç-gereçler yeterlidir.	6	6.2	18	18.6	32	34.0	32	33.0	8	8.2	97	100
Konuların öğretimi ile ilgili okul-sınıf içi etkinlikler yeterlidir.	4	4.1	23	23.7	30	30.9	33	34.0	7	7.2	97	100
Etkinlikler öğrencilerin derslere katılımını destekler niteliktedir.	1	1.0	8	8.2	40	41.2	41	42.3	7	7.2	97	100
Öğretim yöntemleri ile ilgili açıklamalar yeterlidir.	2	2.1	9	9.3	34	35.1	46	47.4	6	6.2	97	100
İşleniş ile ilgili verilen örnekler yeterlidir.	4	4.1	14	14.4	36	37.1	38	39.2	5	5.2	97	100
Önerilen araç-gereçler ulaşılabilir niteliktedir.	4	4.1	14	14.4	43	44.3	31	32.0	5	5.2	97	100
Önerilen araç-gereçler kullanılabilir niteliktedir.	1	1.0	12	12.4	37	38.1	40	41.2	7	7.2	97	100
Etkinlikler için sınıf ortamı uygundur.	3	3.1	17	17.5	39	40.2	31	32.0	7	7.2	97	100
Ders içi etkinlikler için süre yeterlidir.	10	10.3	33	34.0	26	26.8	18	18.6	10	10.3	97	100
Etkinlikler ders için yeterli derecede öğreticidir.	2	2.1	12	12.4	50	51.5	26	26.8	7	7.2	97	100
Yapılan etkinlikler için yeterli materyal bulunmaktadır.	4	4.1	20	20.6	34	35.1	37	38.1	2	2.1	97	100
Etkinlikler ders konusunun öğrenilmesi için gerekli yeterliliğe sahiptir.	1	1.0	18	18.6	40	41.2	34	35.1	4	4.1	97	100

Tablo 8’de Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanında yer alan konuların öğretme-öğrenme sürecine ilişkin görüşleri yer almaktadır. Tablo incelendiğinde öğretmenlerin, “Konuların öğretimi için ön görülen süreler yeterlidir” soru maddesine %10.3’ü hiç katılmıyorum, %20.6’sı katılmıyorum, %22.7’si kısmen katılıyorum, %27.8’i katılıyorum, %18.6’sı tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu bulguya göre konuların öğretiminde sürenin yeterli olmadığını düşünen öğretmen sayısı fazla olurken öğretmenlerin çoğunluğu sürenin yeterli olduğunu ifade etmiştir. “Programda ön görülen araç-gereçler yeterlidir” maddesine öğretmenlerin, % 6.2’si hiç katılmıyorum, %18.6’sı katılmıyorum, %34.0’ı kısmen katılıyorum, %33.0’ı katılıyorum, %8.2’si tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu bulguya göre araç-gereç yeterliliği ile ilgili öğretmenlerin, önemli bir kısmı olumlu görüş belirtirken bu madde için kısmen katılan öğretmen sayısının da fazla olduğu söylenebilir. “Konuların öğretimi ile ilgili okul-sınıf içi etkinlikler yeterlidir” maddesine öğretmenlerin, %4.1’i hiç katılmıyorum, %23.7’si katılmıyorum, %30.9’u kısmen katılıyorum, %34.0’ı katılıyorum, %7.2’si tamamen katılıyorum yanıtını vermişlerdir. Bu sonuca göre öğretmenlerin çoğunluğu etkinliklerin yeterliliği konusunda hemfikirdirler. “Etkinlikler öğrencilerin derslere katılımını destekler niteliktedir” maddesine öğretmenlerin, %1.0’ı hiç katılmıyorum, %8.2’si katılmıyorum, %41.2’si kısmen katılıyorum, %42.3’ü katılıyorum, %7.2’si tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu sonuca göre öğretmenlerden bu soru maddesine kısmen katılan kesim oran olarak fazla ancak daha fazla çoğunluğunun olumlu görüşlere sahip olduğu söylenebilir. “Öğretim yöntemleri ile ilgili açıklamalar yeterlidir” maddesine öğretmenlerin, %2.1’i hiç katılmıyorum, %9.3’ü katılmıyorum, %35.1’i kısmen katılıyorum, %47.4’ü katılıyorum, %6.2’si tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu sonuca göre öğretmenlerin çoğunluğunun olumlu görüşlere sahip oldukları söylenebilir. “İşleniş ile ilgili verilen örnekler yeterlidir” maddesine öğretmenlerin, %4.1’i hiç katılmıyorum, %14.4’ü katılmıyorum, %37.1’i kısmen katılıyorum, %39.2’si katılıyorum, %5.2’si tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu bulgu sonucuna göre kısmen katılan öğretmen sayısının fazla olduğu görülürken, öğretmenlerin çoğunluğunun olumlu görüşe sahip oldukları tespit edilmiştir. “Önerilen araç-gereçler ulaşılabilir niteliktedir” maddesine öğretmenlerin,

%4.1'i hiç katılmıyorum, %14.4'ü katılmıyorum, %44.32'ü kısmen katılıyorum, %32.2'si katılıyorum, %5.2'si tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu bulgu sonuca göre kısmen katılan öğretmenler olumlu görüş belirten öğretmenlere göre fazla bir orana sahiptirler. Buna göre önerilen araç-gereçlerin her okulda bulunmadığını söylenebilir. “Önerilen araç-gereçler kullanılabilir niteliktedir” maddesine öğretmenlerin, %1.0'ı hiç katılmıyorum, %12.4'ü katılmıyorum, %38.1'i kısmen katılıyorum, %41.2'si katılıyorum, %7.2'si tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu bulguya göre öğretmenlerin çoğunluğu araç-gereçlerin kullanılabilir olduğunu belirtmişler ancak bu madde için kısmen katılan öğretmenlerin de oransal olarak fazla olduğu tespit edilmiştir. “Etkinlikler için sınıf ortamı uygundur” maddesine öğretmenlerin, %3.1'i hiç katılmıyorum, %17.5'i katılmıyorum, %40.2'si kısmen katılıyorum, %32.0'ı katılıyorum, %7.2'si tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu bulgu sonucuna göre kısmen katılan öğretmen sayısının daha fazla olduğu tespit edilmiştir. “Ders içi etkinlikler için süre yeterlidir” maddesine öğretmenlerin, %10.3'ü hiç katılmıyorum, %34.0'i katılmıyorum, %26.8'i kısmen katılıyorum, %18.6'sı katılıyorum, %10.3'ü katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu sonuca göre öğretmenlerin çoğunluğu, ders içi etkinliklerde sürenin yetersiz olduğunu belirtmiştir. “Etkinlikler ders için yeterli derecede öğreticidir” maddesine öğretmenlerin, %2.1'i hiç katılmıyorum, %12.4'ü katılmıyorum, %51.5'i kısmen katılıyorum, %26.8'i katılıyorum, %7.2'si tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu sonuca göre öğretmenlerin çoğunluğunu kısmen katılanlar oluşturmuştur. “Yapılan etkinlikler için yeterli materyal bulunmaktadır” maddesine öğretmenlerin, %4.1'i hiç katılmıyorum, %20.6'sı katılmıyorum, %35.1'i kısmen katılıyorum, %38.1'i katılıyorum, %2.1'i tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu bulguya göre kısmen katılan öğretmenlerin, olumlu görüşte olan öğretmenlere göre çoğunlukta oldukları görülmektedir. “Etkinlikler ders konusunun öğrenilmesi için gerekli yeterliliğe sahiptir” maddesine öğretmenlerin, %1.0'ı hiç katılmıyorum, %18.6'sı katılmıyorum, %41.2'si kısmen katılıyorum, %35.1'i katılıyorum, %4.1'i tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu bulguya göre kısmen katılan öğretmenlerin, olumlu görüşe sahip olan öğretmenlerden oransal olarak fazla olduğu tespit edilmiştir.

4.5 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

“Öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin görüşleri nelerdir?” alt problemini incelemek amacıyla öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin görüşlerinin frekans ve yüzde değerleri tablolar halinde sunulmaktadır.

Tablo 9.
Öğretmenlerinin 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Ölçme-Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşleri İle İlgili Bulgular

Ölçme-Değerlendirme Sürecine İlişkin Maddeler	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		Toplam	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Öğrenme alanının içerdiği kazanımlar ölçme-değerlendirme sorularıyla uyumludur.	2	2.1	3	3.1	23	23.7	57	58.8	12	12.4	97	100
Ölçme-değerlendirme soruları öğrenci seviyesine uygundur.	3	3.1	5	5.2	27	27.8	49	50.5	13	13.4	97	100
Değerlendirmede öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmaktadır.	5	5.2	20	20.6	41	42.3	26	26.8	5	5.2	97	100
Ölçme-değerlendirme soruları öğrencilerin tüm yönleri ile değerlendirilmelerine olanak sağlamaktadır.	8	8.2	22	22.7	37	38.1	26	26.8	4	4.1	97	100
Değerlendirmede öğrenci görüşleri dikkate alınmaktadır.	6	6.2	10	10.3	43	44.3	34	35.1	4	4.1	97	100
Uyarıcı, pekiştirici ve geliştirici sorulara yer verilmektedir.	-	-	8	8.2	36	37.1	48	49.5	5	5.2	97	100
Değerlendirme soruları, işlenen konunun tekrarı ve kontrolüne uygundur.	2	2.1	2	2.1	33	34.0	53	54.6	7	7.2	97	100
Ölçme-Değerlendirme soruları, öğrencilerin elde ettiği bilgiyi geliştirip detaylı bir şekilde düşünmeye sevk etmektedir.	2	2.1	10	10.3	42	43.3	37	38.1	6	6.2	97	100
Ölçme-Değerlendirme soruları, öğrencilerin derse katılması ve öğrenmesine katkı sağlar niteliktedir.	1	1.0	6	6.2	30	30.9	49	50.5	11	11.3	97	100

Tablo 9’da Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanında yer alan konuların ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin görüşleri yer almaktadır. Tablo incelendiğinde, “Öğrenme alanının içerdiği kazanımlar ölçme-değerlendirme sorularıyla uyumludur” maddesine öğretmenlerin, %2.1’i hiç katılmıyorum, %3.1’i katılmıyorum, %23.7’si kısmen katılıyorum, %58.8’i katılıyorum, %12.4’ü tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu bulguya göre öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu olumlu görüş belirtmiştir. “Ölçme-değerlendirme soruları öğrenci seviyesine uygundur” maddesine öğretmenlerin, %3.1’i hiç katılmıyorum, %5.2’si katılmıyorum, %27.8’i kısmen katılıyorum, %50.5’i katılıyorum, %13.4’ü tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu sonuca göre öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun, ölçme-değerlendirme sorularının öğrenci seviyesine uygunluğuna ilişkin olumlu görüşte oldukları söylenebilir. “Değerlendirmede öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmaktadır” maddesine öğretmenlerin, %5.2’si hiç katılmıyorum, %20.6’sı katılmıyorum, %42.3’ü kısmen katılıyorum, %26.8’i katılıyorum, %5.2’si tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu sonuca göre, değerlendirmede bireysel farklılıkların dikkate alınması konusunda kısmen katılan öğretmenlerin oran olarak fazla olduğu görülmektedir. “Ölçme-değerlendirme soruları öğrencilerin tüm yönleri ile değerlendirilmelerine olanak sağlamaktadır” maddesine öğretmenlerin, %8.2’si hiç katılmıyorum, %22.7’si katılmıyorum, %38.1’i kısmen katılıyorum, %26.8’i katılıyorum, %4.1’i tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu bulguya göre kısmen katılan öğretmenlerin, olumlu görüş belirten öğretmenlere göre daha fazla bir oranda oldukları tespit edilmiştir. “Değerlendirmede öğrenci görüşleri dikkate alınmaktadır” maddesine öğretmenlerin, %6.2’si hiç katılmıyorum, %10.3’ü katılmıyorum, %44.3’ü kısmen katılıyorum, %35.1’i katılıyorum, %4.1’i tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu sonuç, değerlendirmede öğrenci görüşlerinin alınması konusunda öğretmenlerin çoğunluğunun kısmen katıldığını göstermektedir. “Uyarıcı, pekiştirici ve geliştirici sorulara yer verilmektedir” maddesine öğretmenler, hiç katılmıyorum seçeneğini işaretlenmemişler, bu soru maddesi için öğretmenlerin, %8.2’si katılmıyorum, %37.1’i kısmen katılıyorum, %49.5’i katılıyorum, %5.2’si tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu bulguya göre öğretmenlerin çoğunluğu olumlu görüş

belirtmiştir. “Değerlendirme soruları, işlenen konunun tekrarı ve kontrolüne uygundur” maddesine öğretmenlerin, %2.1’i hiç katılmıyorum, %2.1’i katılmıyorum, %34.0’i kısmen katılıyorum, %54.6’sı katılıyorum, %7.2’si tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu sonuca göre olumlu görüşte olan öğretmenlerin oranı kısmen katılan öğretmenlerin oranına göre daha fazla olduğu söylenebilir. “Ölçme-Değerlendirme soruları, öğrencilerin elde ettiği bilgiyi geliştirip detaylı bir şekilde düşünmeye sevk etmektedir” maddesine öğretmenlerin, %2.1’i hiç katılmıyorum, %10.3’ü katılmıyorum, %43.3’ü kısmen katılıyorum, %38.1’i katılıyorum, %6.2’si tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu bulguya göre olumlu görüşleri olan öğretmenlerin kısmen katılan öğretmenlere oranla daha fazla oldukları görülmektedir. “Ölçme-Değerlendirme soruları, öğrencilerin derse katılması ve öğrenmesine katkı sağlar niteliktedir” maddesine öğretmenlerin, %1.0’i hiç katılmıyorum, %6.2’si katılmıyorum, %30.9’u kısmen katılıyorum, %50.5’i katılıyorum, %11.3’ü tamamen katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu bulguya göre öğretmenlerin çoğunluğu değerlendirme sorularının ders için önemli olduğuna dair olumlu görüş belirtmiştir.

4.6 Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine göre 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına, içeriğine, öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılığın olup olmadığına ilişkin bulgular tablolar halinde sunulmaktadır.

Tablo 10.
Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Kazanımlarına İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması

Faktör	Cinsiyet	N	X	SS	t	df	p
Kazanım Toplam Puanı	Kadın	33	23,82	4,134	1,268	95	,208
	Erkek	64	22,69	4,174			

p>0.5

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına ilişkin görüşlerinin farklılığına dair bulgular Tablo 10’da gösterilmiştir. Öğretmenlerin toplam puan ortalamalarını

cinsiyete göre karşılaştırabilmek için ilişkisiz t testi yapılmıştır. İlişkisiz t testi sonuçlarına göre Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına ilişkin toplam puan ortalaması cinsiyete göre karşılaştırıldığında kadın öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına ilişkin toplam puan ortalamaları ile erkek öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına ilişkin toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak 0.05 düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($t(95)= 1.268$, $p>0.05$). Bu sonuç itibariyle hem kadın hem de erkek öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımları konusunda görüş birliği sağladığı söylenebilir.

Tablo 11.
Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının İçeriğine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması

Faktör	Cinsiyet	N	X	SS	t	df	p
İçerik Toplam Puanı	Kadın	33	41,06	5,350	1,335	95	,185
	Erkek	64	39,42	5,909			

$p>0.5$

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriğine ilişkin toplam puan ortalamalarının cinsiyete göre karşılaştırılması Tablo11’de verilmiştir. Tablo incelendiğinde ankete katılan hem kadın hem de erkek öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriği ile ilgili görüş ortalamalarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriğine dair görüşlerinde 0.05 düzeyinde anlamlı bir farklılık yoktur. ($t(95)= 1.335$, $p>0.05$). Bu bulguya göre Sosyal Bigiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriği ile ilgili birbirlerinden farklı düşünmedikleri ifade edilebilir.

Tablo 12.
Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Öğretme-Öğrenme Sürecine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması

Faktör	Cinsiyet	N	X	SS	t	df	p
Öğretme-Öğrenme Süreci Toplam Puanı	Kadın	33	44,18	8,286	1,766	95	,081
	Erkek	64	40,98	8,527			

$p>0.5$

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının öğretme-öğrenme sürecine ilişkin toplam puan ortalamalarının cinsiyete göre karşılaştırılması Tablo 12’de verilmiştir. Tablo incelendiğinde öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının öğretme-öğrenme sürecine dair görüşlerinde 0.05 düzeyinde anlamlı bir farklılık yoktur ($t(95)= 1.766$, $p>0.05$). Bu sonuç itibariyle hem kadın hem de erkek öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanında yer alan konuların işlenişi ile öğretme yöntem ve teknikleri konusunda birbirinden farklı düşünmedikleri ifade edilebilir.

Tablo 13.
Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Ölçme-Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması

Faktör	Cinsiyet	N	X	SS	t	df	p
Ölçme-Değerlendirme Sürecinin Toplam Puanı	Kadın	33	31,97	4,915	1,457	95	,148
	Erkek	64	30,20	6,000			

$P>0.5$

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin toplam puan ortalamalarının cinsiyete göre karşılaştırılması Tablo 13’de verilmiştir. Buna göre hem kadın hem de erkek öğretmenlerin ortalamalarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının ölçme-değerlendirme sürecine dair görüşlerinde 0.05 düzeyinde anlamlı bir farklılık yoktur ($t(95)= 1.457$, $p>0.05$). Bu sonuç itibariyle hem kadın hem erkek öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanında yer alan ölçme-değerlendirme sorularının yeterliliğine ilişkin hemfikir oldukları söylenebilir.

4.7 Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmet süresine göre 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına, içeriğine, öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılığın olup olmadığına ilişkin bulgular tablolar halinde sunulmaktadır.

Tablo14.
Öğretmenlerin Hizmet Süresine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Kazanımlarına, İçeriğine, Öğretme-Öğrenme Sürecine ve Ölçme-Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşleri İle İlgili Bulgular:

Faktör	Hizmet Süresi	N	X	SS
Kazanım Toplam Puanı	0-5 Yıl	32	23,00	4,158
	6-10 Yıl	21	22,33	4,386
	11-15 Yıl	21	22,76	4,878
	16 Yıl ve Üzeri	23	24,13	3,279
	Total	97	23,07	4,174
İçerik Toplam Puanı	0-5 Yıl	32	39,31	5,474
	6-10 Yıl	21	39,62	5,035
	11-15 Yıl	21	41,05	6,021
	16 Yıl ve Üzeri	23	40,26	6,642
	Total	97	39,98	5,750
Öğretme Öğrenme Süreci Toplam Puanı	0-5 Yıl	32	39,72	8,715
	6-10 Yıl	21	42,90	6,625
	11-15 Yıl	21	43,14	10,145
	16 Yıl ve Üzeri	23	43,61	8,089
	Total	97	42,07	8,539
Ölçme ve Değerlendirme Süreci Toplam Puanı	0-5 Yıl	32	30,25	5,477
	6-10 Yıl	21	30,90	7,341
	11-15 Yıl	21	31,29	5,815
	16 Yıl ve Üzeri	23	31,04	4,311
	Total	97	30,80	5,691

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanı kazanımlarının, içeriğinin, öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme sürecinin hizmet değişkenine göre varyans analizi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Tablo15.
Öğretmenlerin Hizmet Süresine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Kazanımlarına İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması

Faktör	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Kazanım Toplam Puanı	Gruplar Arası	39,410	3	13,137	,748	,526
	Grup İçi	1633,085	93	17,560		
	Toplam	1672,495	96			

P>0.5

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına ilişkin toplam puan ortalamalarını hizmet süresine göre karşılaştırabilmek için tek yönlü varyans analizi (anova) testi yapılmıştır. Anova testi sonuçlarına göre Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına ilişkin toplam puan ortalaması hizmet süresine göre karşılaştırıldığında grupların toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık görülmemektedir ($F(3,93)= 0.748$, $p>0.05$). Hizmet süresine göre öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına yönelik olumlu görüş belirtmeleri yeni programın kazanımlarının bütün kıdemdeki öğretmenlerce uygun görüldüğünü göstermektedir.

Tablo16.
Öğretmenlerin Hizmet Süresine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının İçeriğine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması

Faktör	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
İçerik Toplam Puanı	Gruplar Arası	42,744	3	14,248	,423	,737
	Grup İçi	3131,215	93	33,669		
	Toplam	3173,959	96			

P>0.5

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriğine ilişkin toplam puan ortalamalarının hizmet süresine göre karşılaştırılması Tablo 16'da gösterilmiştir. Tabloda görüldüğü üzere 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriği ile ilgili öğretmen görüşlerinin kareler ortalamasının birbirinden çok da farklılaşmadığı dikkat çekmektedir. Buna göre Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriğine ilişkin görüşleri arasında istatistiksel olarak 0.05 düzeyde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($F(3,93)= 0,423$, $p>0.05$). Bu sonuca göre 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriğine ilişkin maddeler konusunda öğretmenlerin hizmet süresine göre farklılık göstermeyip olumlu görüşlerde olmaları içeriğin, değişen dünya koşullarına uyum sağlamada uygun özelliklere sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo17.
Öğretmenlerin Hizmet Süresine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Öğretme-Öğrenme Sürecine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması

Faktör	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Öğretme- Öğrenme Süreci Toplam Puanı	Gruplar Arası	270,167	3	90,056	1,244	,298
	Grup İçi	6730,328	93	72,369		
	Toplam	7000,495	96			

P>0.5

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmet süresine göre 5.sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının öğretme-öğrenme sürecine ilişkin toplam puan ortalamaları Tablo 17’de sunulmuştur. Tablo incelendiğinde öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının öğretme-öğrenme sürecine ilişkin toplam puan ortalaması hizmet süresine göre karşılaştırıldığında grupların toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık görülmemektedir ($F(3,93)= 1,244$ $p>0.05$). Öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanında yer alan konuların işleniş sürecinde hizmet süresine göre farklılık olmaması tüm kıdemdeki öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecine dair soru maddelerinde hemfikir olduklarını göstermektedir.

Tablo18.
Öğretmenlerin Hizmet Süresine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Ölçme-Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması

Faktör	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Ölçme- Değerlendirme Süreci Toplam Puanı	Gruplar Arası	16,227	3	5,409	,163	,921
	Grup İçi	3093,052	93	33,259		
	Toplam	3109,278	96			

P>0.5

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin toplam puan ortalamalarının hizmet süresine göre karşılaştırılması Tablo18’de sunulmuştur. Tablo incelendiğinde öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin öğretmen görüşlerinin kareler ortalamasının büyük bir fark göstermediği görülmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin kıdemleri ile 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin görüşleri arasında istatistiksel

olarak 0.05 düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($F(3,93)= 0,163$ $p>0.05$). Bu bulguya göre ankete katılan hemen hemen her öğretmenin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının ölçme-değerlendirme süreci ile ilgili görüşlerinin aynı olduğu söylenebilir.

4.8 Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin mezun olunan okul türüne göre 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına, içeriğine, öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılığın olup olmadığına ilişkin bulgular tablolar halinde sunulmaktadır.

Tablo19.
Öğretmenlerin Mezun Olunan Okul Türüne Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Kazanımlarına İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması

Faktör	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Kazanım Toplam Puanı	Eğitim Fakültesi	87	48,98	4261,00	433,000	,981
	Diğeri	10	49,20	492,00		
	Toplam	97				

$P>0.5$

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına ilişkin toplam puan ortalamalarını mezun olunan fakülte türüne göre karşılaştırabilmek için Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına ilişkin sıra ortalaması mezun olunan fakülte türüne göre karşılaştırıldığında eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına ilişkin toplam sıra ortalaması ile diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına ilişkin sıra ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık görülmemektedir ($U= 433$, $p>0,05$). Bu bulgu ile öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımları konusundaki düşüncelerinin mezun olunan okul türüne göre değişiklik göstermediği söylenebilir.

Tablo20.
Öğretmenlerin Mezun Olunan Okul Türüne Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının İçeriğine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması

Faktör	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
İçerik Toplam Puanı	Eğitim Fakültesi	87	49,33	4291,50	461,500	,735
	Diğeri	10	46,15	461,50		
	Toplam	97				

P>0.5

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriğine ilişkin toplam puan ortalamalarının mezun olunan fakülte türüne göre karşılaştırılması Tablo 20’de gösterilmektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriğine ilişkin sıra ortalaması mezun olunan fakülte türüne göre karşılaştırıldığında eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriğine ilişkin toplam sıra ortalaması ile diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriğine ilişkin sıra ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık görülmemektedir (U= 461,500, p>0,05). Elde edilen bulgu ile öğretmenlerin mezun oldukları fakültenin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriği konusundaki düşüncelerini farklılaştırmadığı söylenebilir.

Tablo21.
Öğretmenlerin Mezun Olunan Okul Türüne Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Öğretme-Öğrenme Sürecine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması

Faktör	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Öğretme-Öğrenme Süreci Toplam Puanı	Eğitim Fakültesi	87	48,82	4247,00	419,000	,849
	Diğeri	10	50,60	506,00		
	Toplam	97				

P>0.5

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının öğretme-öğrenme sürecine ilişkin toplam puan ortalamalarının mezun olunan fakülte türüne göre karşılaştırılması Tablo 21’de gösterilmektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının öğrenme-öğretme sürecine ilişkin sıra ortalaması mezun olunan fakülte türüne göre karşılaştırıldığında

eğitim fakóltesinden mezun olan öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının öğretme-öğrenme sürecine ilişkin toplam sıra ortalaması ile diğer fakólterden mezun olan öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının öğretme-öğrenme sürecine ilişkin sıra ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık görölmemektedir ($U= 419, p>0,05$). Bu bulgu, öğretmenlerin mezun oldukları fakólteye göre 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının öğretme-öğrenme sürecinde hemfikir olmalarını engelleyen bir etken olmadığını göstermektedir.

Tablo22.
Öğretmenlerin Mezun Olunan Okul Türüne Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Ölçme-Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması

Faktör	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Ölçme-Değerlendirme Süreci Toplam Puanı	Eğitim Fakóltesi	87	49,23	4283,00	415,000	,812
	Diğeri	10	47,00	470,00		
	Toplam	97				

$P>0.5$

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin toplam puan ortalamalarının mezun olunan fakólte türüne göre karşılaştırılması Tablo 22’de gösterilmektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin sıra ortalaması mezun olunan fakólte türüne göre karşılaştırıldığında eğitim fakóltesinden mezun olan öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin toplam sıra ortalaması ile diğer fakólterden mezun olan öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin sıra ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık görölmemektedir ($U= 415, p>0,05$). Bu sonuca göre öğretmenlerin mezun oldukları okul türünün, 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin olumlu görüşlerini farklılaştırmadığı söylenebilir.

4.9 Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin hizmet yerine göre 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına, içeriğine, öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklılığın olup olmadığına ilişkin bulgular tablolar halinde sunulmaktadır.

Tablo23.

Öğretmenlerin Hizmet Yerine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Kazanımlarına, İçeriğine, Öğretme-Öğrenme Sürecine ve Ölçme-Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşleri İle İlgili Bulgular

Faktör	Hizmet Yeri	N	X	Ss
Kazanım Toplam Puanı	Merkez	52	23,69	4,399
	İlçe	29	22,07	4,448
	Belde	16	22,88	2,335
	Total	97	23,07	4,174
İçerik Toplam Puanı	Merkez	52	40,83	6,305
	İlçe	29	39,83	4,781
	Belde	16	37,50	4,967
	Total	97	39,98	5,750
Öğretme Öğrenme Süreci Toplam Puanı	Merkez	52	43,15	9,022
	İlçe	29	40,55	8,144
	Belde	16	41,31	7,552
	Total	97	42,07	8,539
Ölçme ve Değerlendirme Süreci Toplam Puanı	Merkez	52	31,02	6,254
	İlçe	29	30,66	4,426
	Belde	16	30,38	6,109
	Total	97	30,80	5,691

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanı kazanımlarının, içeriğinin, öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme sürecinin hizmet yeri değişkenine göre varyans analizi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Tablo24.

Öğretmenlerin Hizmet Yerine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Kazanımlarına İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması

Faktör	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Kazanım Toplam Puanı	Gruplar Arası	49,806	2	24,903	1,443	,241
	Grup İçi	1622,689	94	17,263		
	Toplam	1672,495	96			

P>0.5

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına ilişkin toplam puan ortalamalarını hizmet yerine göre karşılaştırabilmek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi yapılmıştır. Anova testi sonuçlarına göre Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına ilişkin toplam puan ortalaması hizmet yerine göre karşılaştırıldığında grupların toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık görülmemektedir ($F(2,94)= 1.443, p>0.05$). Bu sonuca göre 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanı kazanımlarının öğretmenlerin görev yaptığı yere göre değişmemesi kazanımların, evrendeki hemen hemen her öğrenci için uygun olduğunu göstermektedir.

Tablo25.
Öğretmenlerin Hizmet Yerine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının İçeriğine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması

Faktör	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
İçerik Toplam Puanı	Gruplar Arası	136,379	2	98,189	2,110	,127
	Grup İçi	3037,580	94	32,315		
	Toplam	3173,959	96			

P>0.5

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriğine ilişkin toplam puan ortalamalarının hizmet yerine göre karşılaştırılması Tablo 25’de sunulmuştur. Tablo incelendiğinde Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriği ile ilgili görüşlerinde kareler ortalamasının büyük bir fark göstermediği görülmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin hizmet yerine göre 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriğine ilişkin görüşleri arasında istatistiksel olarak 0.05 düzeyinde anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($F(2,94)= 2,110, p>0.05$). Bu bulgu, öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanında yer alan konuların içeriğine dair olumlu görüşlerinin hizmet yeri faktörüne göre değişmediğini göstermektedir.

Tablo26.
Öğretmenlerin Hizmet Yerine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Öğretme-Öğrenme Sürecine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması

Faktör	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Öğretme- Öğrenme Süreci Toplam Puanı	Gruplar Arası	137,116	2	68,558	,939	,395
	Grup İçi	6863,379	94	73,015		
	Toplam	7000,495	96			

P>0.5

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının öğretme-öğrenme sürecine ilişkin toplam puan ortalamalarının hizmet yerine göre karşılaştırılması Tablo 26’da sunulmuştur. Tablo incelendiğinde Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının öğretme-öğrenme sürecine ilişkin toplam puan ortalaması ile hizmet yerine ilişkin toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık görülmemektedir ($F(2,94)= 0,939$, $p>0.05$). Bu bulguya göre genel olarak öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanında yer alan konuların işleniş sürecine dair mekânsal farklılıklar yaşamadıkları ayrıca ilde, ilçede ve belde de öğretim materyalleri konusunda eşitsizlikler yaşamadıkları söylenebilir.

Tablo27.
Öğretmenlerin Hizmet Yerine Göre 5. Sınıf Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Ölçme-Değerlendirme Sürecine İlişkin Görüşleri Arasındaki Farklılığın Karşılaştırılması

Faktör	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p
Ölçme- Değerlendirme Süreci Toplam Puanı	Gruplar Arası	5,996	2	2,998	,091	,913
	Grup İçi	3103,282	94	33,014		
	Toplam	3109,278	96			

P>0.5

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin toplam puan ortalamalarının hizmet yerine göre karşılaştırılması Tablo 27’de sunulmuştur. Yukarıda gösterilen sonuçlara göre Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin toplam puan ortalaması ile hizmet yerine ilişkin toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık görülmemektedir ($F(2,94)= 0,091$, $p>0.05$). Anket sonuçlarına göre öğretmenler,

hizmet bölgesine göre değişmeksizin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının ölçme-değerlendirme süreci ile ilgili olumlu görüş belirtmektedirler.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE TARTIŞMA

I. Sonuç ve Tartışma

5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına, içeriğine, öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme sürecine yönelik öğretmen görüşlerinin cinsiyet, hizmet süresi, mezun olunan okul türü ve hizmet yeri değişkenlerine göre incelenmesi anket yoluyla tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular alt problemlerine göre sırası ile verilmiştir.

1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunun erkek öğretmenlerden oluştuğu tespit edilmiştir.

2. Araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet süresi 0-5 yıl olanların yüzdesi %33.0 ile en yüksek oran olduğu tespit edilmiştir.

3. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, mezun oldukları okul türünde %89,7 ile eğitim fakültesi mezunlarından oluştuğu bulunmuştur.

4. Araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet yerlerine dair bulgularda en fazla görev yapılan yerin merkez olduğu bulunmuştur.

5. Öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına yönelik görüşlerinde yüzdesi en yüksek olanlara bakıldığında *Tamamen Katılıyorum* ve *Katılıyorum* seçeneklerinde; ‘Öğrenciler, ülkeler arasında ekonomik alışveriş olduğunu fark eder’, *Kısmen Katılıyorum* seçeneğinde ‘Öğrenciler, ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerde iletişim ve ulaşım teknolojisinin etkisini tartışır’ ile ‘Öğrenciler, turizmin uluslar arası ilişkilerdeki yeri konusunda bakış açısı geliştirir’, *Hiç Katılmıyorum* ve *Katılmıyorum* seçeneğinde ‘Öğrenciler, çeşitli ülkelerde bulunan ortak miras öğelerine örnekler verir’, maddelerinin en yüksek yüzde oranlarına sahip olduğu bulunmuştur.

2. Öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriğine ilişkin görüşleri incelendiğinde ankette yer alan 11 madde de en yüksek yüzde oranları *Tamamen Katılıyorum* ve *Katılıyorum* seçeneklerinde ‘İçerik geçerli ve güvenilir bilgilerden oluşmaktadır’, *Kısmen Katılıyorum* seçeneğinde ‘İçerik, küresel bağlantılar öğrenme alanında ön görülen değerleri kazandıracak niteliktedir’ ile

‘İçerik, öğrencinin aktif katılımını sağlayacak farklı türdeki metinlerle zenginleştirilmiştir’, *Hiç Katılmıyorum* ve *Katılmıyorum* seçeneklerinde ‘İçerik, sosyal gerçeklerle uyumlu yeni durumlara uygulanabilir ve öğrencilerin günlük yaşantılarına adapte edilebilir’ maddeleri en yüksek yüzdeleri oluşturur.

3. Öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının öğretme-öğrenme sürecine ilişkin görüşlerinde ankette yer alan 13 maddenin en yüksek yüzdeleri incelediğinde *Tamamen Katılıyorum* ve *Katılıyorum* seçeneklerinde ‘Öğretim yöntemleri ile ilgili açıklamalar yeterlidir’, *Kısmen Katılıyorum* seçeneğinde ‘Etkinlikler ders için yeterli derecede öğreticidir’, *Hiç Katılmıyorum* ve *Katılmıyorum* seçeneklerinde ‘Ders içi etkinlikler için süre yeterlidir’, maddeleri en yüksek oranları oluşturur.

4. Öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin görüşlerinde en yüksek yüzde oranlarını *Tamamen Katılıyorum* ve *Katılıyorum* seçeneklerinde ‘Öğrenme alanının içerdiği kazanımlar ölçme-değerlendirme sorularıyla uyumludur’, *Kısmen Katılıyorum* seçeneğinde ‘Değerlendirmede öğrenci görüşleri dikkate alınmaktadır’ soru maddesi yer almaktadır. *Hiç Katılmıyorum* ve *Katılmıyorum* seçeneklerinde ‘Ölçme-değerlendirme soruları öğrencilerin tüm yönleri ile değerlendirilmelerine olanak sağlamaktadır’ maddeleri en yüksek oranları oluşturur.

5. Öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarına ilişkin görüşleri cinsiyet, hizmet süresi, mezun olunan okul türü ve hizmet yeri değişkenleri açısından incelendiğinde öğretmen görüşleri arasında 0.05 önem düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmadığı saptanmıştır.

6. Öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriğine ilişkin görüşleri cinsiyet, hizmet süresi, mezun olunan okul türü ve hizmet yeri değişkenleri açısından incelendiğinde öğretmen görüşleri arasında 0.05 önem düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmadığı saptanmıştır.

7. Öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının öğretme-öğrenme sürecine ilişkin görüşleri cinsiyet, hizmet süresi, mezun olunan okul türü ve hizmet yeri değişkenleri açısından incelendiğinde öğretmen görüşleri arasında 0.05 önem düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmadığı saptanmıştır.

8. Öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin görüşleri cinsiyet, hizmet süresi, mezun olunan okul türü ve hizmet yeri değişkenleri açısından incelendiğinde öğretmen görüşleri arasında 0.05 önem düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmadığı saptanmıştır.

Araştırmanın sonunda öğretmenlerin 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımları, içeriği, öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme sürecine yönelik görüşlerinde çoğunluğunun olumlu görüşlerde olduğu ancak kısmen katılıyorum yanıtlarının da dikkate değer bir orana sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımlarının, içeriğinin öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme süreçlerinin küresel çağın gereklerine uygun olarak gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Öğretmenlerin cinsiyet, hizmet süresi, mezun oldukları okul türü ve hizmet yeri değişkenleri açısından 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımları, içeriği, öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme sürecine yönelik görüşleri anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Bu sonuç öğretmenlerin çoğunluğunun yeni programda yer alan 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanına yönelik görüşlerinde hemfikir olduklarını gösterir.

ALTINCI BÖLÜM ÖNERİLER

I. Öneriler

1. Kazanımlara, içeriğe, öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme sürecine yönelik görüşlerde kısmen katılıyorum seçeneğinin yüksek yüzde oranlarına sahip olan “Öğrenciler, ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerde iletişim ve ulaşım teknolojisinin etkisini tartışır, Öğrenciler, turizmin uluslar arası ilişkilerdeki yeri konusunda bakış açısı geliştirir, İçerik, öğrencinin aktif katılımını sağlayacak farklı türdeki metinlerle zenginleştirilmiştir, Etkinlikler ders için yeterli derecede öğreticidir, Değerlendirmede öğrenci görüşleri dikkate alınmaktadır” maddelerinin gözden geçirilmesi gerekir.

2. İçerik, öğrencinin ilgisini çekebilecek yeterlilikte yeniden yapılandırılmalıdır.

3. Küresel çağa uyum sağlayan bireylerin yetiştirilmesi amacıyla Küresel Bağlantılar öğrenme alanının içeriği, öğrencilerin çoklu bakış açısına sahip olmalarını sağlayacak şekilde geliştirilmelidir.

4. Öğretme-öğrenme süreci ile ilgili etkinliklerin öğrencinin derse katılımına yardımcı olacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

5. Etkinliklerin uygulanması konusunda sürenin yetersizliği dikkate alınmalıdır.

6. Önerilen araç-gereçlerin ulaşılabilir olup olmadıkları gözden geçirilmelidir.

7. Ölçme-değerlendirme süreci ile ilgili bireysel farklılıkların dikkate alınması yönünde gerekli düzenlemelerin yapılması gerekir.

8. Küresel çağda bireyden istenen şey bilginin ezberlenmesi değil elde ettiği bilgiyi geliştirmesi, yaratıcı düşünme gücüne ve çoklu bakış açısına sahip olmasıdır. Bu bağlamda ölçme-değerlendirme sorularının da yeniden yapılandırılması gerekmektedir.

9. Öğrencilerin Küresel Bağlantılar öğrenme alanına ilişkin düşüncelerinin tespit edilmesi bakımından öğrencilere uygulanan bir çalışma yapılabilir.

10. Küresel Bağlantılar ğrenme alanına ilişkin kazanım, içerik işleniş ve değerlendirme sreğleri ğretim görevlileri, öğretmenler ve öğrencilerin görüşlerine göre incelenebilir.

KAYNAKLAR

- ABALI, H. Gürkan, *Eğitim Bilimleri Lisansüstü Öğrencilerinin ve Öğretim Elemanlarının Küreselleşme ve Yükseköğretime Etkileri Konusundaki Görüşlerinin Belirlenmesi*, (Danışman: Prof. Dr. Işıl Ünal), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2005.
- ACAR, Mustafa, *Küreselleşme*, 1.Baskı, Ankara 2009, s. 15.
- AKTAN, C. Can, ve ŞEN, Hüseyin, *Globalleşme Ekonomik Kriz ve Türkiye*, Ankara 1999, s. 10.
- AKTEL, Mehmet, Küreselleşme Süreci ve Etki Alanları, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, Yıl 2001, Cilt 6, S. 1, s. 195.
- ALGAN, F. Müge, 'AB Eğitim Politikalarını Kim Yönetiyor?', *Eğitim Bilim Toplum*, s. 50-55.
- ASLAN, Kadir, 'Küreselleşmenin Eğitim Boyutu', *Ege Eğitim Dergisi*, Yıl 2004, S. 5, s. 3.
- ASLANOĞLU, A. Rana, *Kent, Kimlik ve Küreselleşme*, 1. Baskı, Bursa 1998, s. 161.
- ASLANOĞLU, A. Rana, *Kent, Kimlik ve Küreselleşme*, 2. Baskı, Bursa 2000, s. 128.
- ATA, Bahri, *Sosyal Bilgiler Öğretim Programı*, C. Öztürk (Edt), Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi, 3. Baskı, Ankara 2007, s. 72.
- ATA, Bahri, 'Sosyal Bilgiler Ünitesi' Kavramı Üzerine Bazı Düşünceler, s. 1.
- ATA, Nurdan, *İlköğretim 4. sınıf Sosyal Bilgiler Dersi'nin "Kendimi Tanıyorum Ünitesi" ndeki Kazanımların Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Cengiz Dönmez), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2007.
- ATASOY, Fahri, *Küreselleşme ve Milliyetçilik*, İstanbul 2005, s. 156.
- AYDOĞAN, Erkan, 'Eğitim Sisteminde Yeniden Yapılanma ve Özelleştirme Adımları', *Memleket Siyaset Yönetim*, Yıl 2008, Cilt 3, S 6, s. 169.

- BAKAN, Selahaddin ve TUNCEL, Gökhan, 'Küreselleşmenin Ulus Devlet Üzerindeki Etkisi', *Birey ve Toplum*, Yıl 2012, Cilt 2, S. 3, s. 60.
- BALAY, Refik, Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 37 (2), 68.
- BAUMAN, Zygmunt, *Küreselleşme Toplumsal Sonuçları* (Çev. Abdullah Yılmaz), 4.Baskı, İstanbul 2012, s. 7.
- BAYAR, Fırat, 'Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye', *Uluslararası Ekonomik Sorunlar*, s. 12-30.
- BAYKUL Y., GELBAL S., KELECİOĞLU H., *Araştırma Teknikleri*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001, s. 53.
- BERBER, Şakir, 'Küreselleşme Perspektifinde Kültürel Değişme ve Eğitim', *TSA*, Yıl 2003, S. 1, s. 184.
- BİLGİLİ, A. Sinan, *Geçmişten Günümüze Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler*, İ. Değirmencioğlu, (Edt), Sosyal Bilgilerin Temelleri, Ankara 2006, s. 26-42.
- BİNBAŞIOĞLU, Cavit, *Türk Eğitim Düşüncesi Tarihi*, Ankara 2005, s. 548.
- BOZKURT, Mahmut, *Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Dersi Bağlamında Küresel Eğitime İlişkin Görüşleri*, (Danışman: Prof. Dr. Şefik Yaşar), Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2013.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Şener, *Veri Analizi El Kitabı*, 12. Baskı, Ankara 2010, s. 167.
- CİRHİNLİOĞLU, Zafer, (Edt.), *Modern Sosyoloji Kuramları*, İstanbul 2008, s. 473.
- ÇAKAR, Mikail, *Küreselleşmenin İlköğretim Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Konu Ve Kavramlar Üzerindeki Etkisi*,(Danışman: Yrd. Doç. Dr. Zafer Çakmak), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2008.
- ÇALIK, Temel ve SEZGİN, Feridun, 'Küreselleşme Bilgi Toplumu ve Eğitim', *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Yıl 2005, Cilt 13, S. 1, s. 63.
- DAĞLI, Abidin, 'Küreselleşme Karşısında Türk Eğitim Sistemi', *D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yıl 2007, S. 9, s. 2.

- DEMİR, İlkey, 'Sosyal ve Ekonomik Bir Olgu Olarak Küreselleşme: Eğitimde Yeni Açmazlar-Yeni Olanaklar', *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi* Yıl 2006, S. 23, s. 88.
- DEMİREL, Özcan, *Öğretme Sanatı*, Ankara 2006, s. 39-40.
- DEMİREL, Özcan, *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*, 13. Baskı, Ankara 2010, s. 106-107.
- DOĞAN ÇEKEN, Yasemin, *Küreselleşme ve Türkiye' de Eğitim Politikaları*, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Dilek Yeşiltuna), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2006.
- DOĞANAY, Ahmet, *Sosyal Bilgiler Öğretimi*, C. Öztürk, D. Dilek, (Edts), Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi, Ankara 2002, s. 15.
- DRUCKER, F. Peter, *Yeni Gerçekler*, Çev., Birtane Karanakçı, 4. Baskı, Ankara, 1994, s. 250.
- EKİZ, Durmuş, *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, 2. Baskı, Ankara, 2009, s. 102.
- ELÇİN, A. Bora, "Küreselleşmenin Tarihçesi", 2012, s. 5-8.
- ERKAL, Mustafa, 'Etniklik ve Etnik Grup Kavramları Üzerine', *Türkiye ve Siyaset*, S. 3, s. 38.
- ERTÜRK, Selahaddin, *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara 1994, s. 25.
- FIRINCI, Türkan, *Küreselleşmenin Öğretim Programları Üzerindeki Etkisi (İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Örneği)*, (Danışman: Prof. Dr. İhsan Sezal), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2006.
- FİDAN, Nurettin ve BAYKUL Yaşar, 'İlköğretimde Temel Öğrenme İhtiyaçlarının Karşlanması', *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yıl 1994, S. 10, s. 10.
- GİDDENS, Anthony, *Sosyoloji*, (Çev. Cemal Güzel), İstanbul 2008, s. 84.
- GÖMLEKSİZ, Müfit, "Sınıf Ortamına İlişkin Demokratik Tutum Ölçeği". *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yıl 1996, s. 105.
- GÜL, Tuğçe, *Küreselleşme Sürecinde Sınıf Öğretmenlerinin Toplumsal Gelişmelere Uyum Sağlaması Açısından Hizmet İçi Eğitimin Önemine İlişkin Algıları*,

- (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Neşe Aslan), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2008.
- GÜNGÖRDÜ, Ersin, *İlköğretimde Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*, 2. Baskı, Ankara 2002, s. 131.
- HARVEY, David, Yaratıcı Yıkım Olarak Neoliberalizm, (Çev. Eylem Çamuroğlu Çığ, Ünsal Çığ), *Atılım Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl 2012, Cilt 2, S 2, s. 68.
- HELD D., MCGREW A. GOLDBLATT D.J. P., *Küreselleşme*, Giddens A. (Edt), Sosyoloji Başlangıç Okumaları, İstanbul 2010, s. 71.
- HELD, David, "Ulus-Devletin Çöküşü." *Yeni Zamanlar*. Stuart Hall ve Martin Jacques (Der.), Çev., Abdullah Yılmaz. İstanbul 1995, s. 190.
- HESAPÇIOĞLU, Muhsin, *Postmodern/Küresel Toplumda Eğitim, Okul ve İnsan Hakları*, O. Oğuz, A. Oktay, H. Ayhan, (Edts) 21. Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi, İstanbul 2004, s. 17-62.
- HİRST, Paul ve THOMPSON, Grahame, *Küreselleşme Sorguluyor* (Çev. Çağla Erdem, Elif Yücel), 1.Baskı, Ankara 1998, s. 44.
- İLHAN, H. İbrahim, *Küreselleşmenin Eğitime Yansımaları*, (Danışman: Prof. Dr. Tayyip Duman), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2009.
- KALAYCIOĞLU, Esra, *İlköğretim 4. ve 5. sınıf Sosyal Bilgiler Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*, (Danışman: İ. Fevzi Şahin), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2007.
- KAN, Çiğdem, *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Küresel Sorunlarla İlgili Tutumları ve Ders Programlarına Yönelik Önerileri*, (Danışman: Doç. Dr. Ayşe Demirbolat), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, 2009.
- KAN, Çiğdem, 'Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Küresel Sorunlarla İlgili Tutumları ve Ders Programlarına Yönelik Önerileri', Doktora Tezi, 2009, s.31.
- KAPTAN, Saim, *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*, 11. Baskı, Ankara, 1998, s. 138.

- KARAMAN, Kasım, 'Küreselleşme ve Eğitim', *Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks*, 2010, S. 3, s. 132.
- KARASAR, Niyazi, *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, 4. Baskı, Ankara, 1991, s. 77.
- KAZGAN, Gülten, *Tanzimat'tan 21. Yüzyıla Türkiye Ekonomisi Birinci Küreselleşmeden İkinci Küreselleşmeye*, 1.Baskı, İstanbul 1999, s. 340.
- KEMERTAŞ İ., *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*, İstanbul 2003, s. 23.
- KESKİN, E. Nuray ve DEMİRCİ, G. Aytül, 'Eğitimde Çürüyüş', *KİGEM Özelleştirme Değerlendirmeleri*, Yıl 2003, S. 1, s. 34.
- KOLUMAN, Serkan, *İlköğretim 6. ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanına Yönelik Öğretmen Görüşleri*, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Erdoğan Tezci) Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2011.
- KÖSTÜKLÜ, Nuri, *Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi*, Konya 2003, s. 2.
- KÖYBAŞI, Fatma, Küreselleşme Sürecinde Avrupa Birliği Eğitim Sisteminin Türk Eğitim Sistemine Etkisinin Çorlu İlçesi Örneğinde İncelenmesi, (Danışman: Dr.Mustafa Farsakoğlu) Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2009.
- KÜÇÜKAHMET, Leyla, *Program Geliştirme ve Öğretim*, Ankara 2009, s. 8-22.
- MAHİROĞULLARI, Adnan, 'Küreselleşmenin Kültürel Değerler Üzerine Etkisi', s. 1276-1281.
- MEB, *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı*, Ankara 2006.
- MEB, 'Sosyal Bilgiler Dersi İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Programı'.
- MODELSKI, George, 'Küreselleşme', *Küresel Dönüşümler: Büyük Küreselleşme Tartışması*. David Held ve Anthony McGrew (der.), Çev., Eray Sarıot, Ankara 2008, s. 75-76.
- MOLLY, N. N. Lee, 'Eğitimde Küresel Eğilimler', *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, Yıl 2002, S. 1, s. 157.
- OKTAY, Ayla, *21. Yüzyılda Yeni eğilimler ve Eğitim*, O. Oğuz, A. Oktay, H. Ayhan (Edts), 21. Yüzyılda Eğitim Ve Türk Eğitim Sistemi, İstanbul 2004, s. 13-30
- Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018, Eğitim Sisteminin Kalitesinin Artırılması, Ankara, 2014, s. 2-3.

- ÖÇAL, Şamil, Küreselleşme Eğitim ve Uluslararası Kuruluşlar, *Uluslararası Eğitim Felsefesi Kongresi*, Yıl 2009, s. 536
- ÖZDEMİR, S. Mehmet, *Sosyal Bilgiler Öğretimi Programı ve Değerlendirilmesi*, M. Safran, (Edt), Sosyal Bilgiler Öğretimi, 1.Baskı, Ankara 2009, s. 24-42.
- ÖZDEN, Yüksel, *Eğitimde Yeni Değerler*, 6. Baskı, Ankara 2005, s. 16- 61.
- ÖZKAN, Tajet, *İlköğretim Öğretmenlerinin Küresel Eğitime Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi*, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ahmet Doğanay), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2006.
- ÖZ KILINÇ, Meltem, *Küreselleşme Sürecinin Eğitim Üzerine Etkileri ve Öğretmen Kimliği*, (Danışman: Prof. Dr. Ercan Tatlıdil), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2009.
- ÖZTÜRK, Cemil, *Sosyal Bilgiler: Toplumsal Yaşama Disiplinlenrarası Bir Bakış*, C. Öztürk (Edt), Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi, 3. Baskı, Ankara 2007, s. 46-47.
- ÖZTÜRK, Cemil ve DİLEK, Dursun, (Edt), *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*, 5. Baskı, Ankara 2005, s. 23-24.
- ÖZTÜRK, Cemil ve OTLUOĞLU, Rahmi, *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebi Ürünler*, 2. Baskı, Ankara 2003, s. 6-29.
- ROBERTSON, Roland, *Küreselleşme: Toplum Kuramı ve Küresel Kültür*. Çev., Ümit Hüsrev Yolsal, Ankara 1999, s. 92- 94.
- SAĞLAM M., VURAL L., AKDENİZ C., ‘Küreselleşmenin Türkiye’deki İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve Ders Kitaplarında Görülen Yansımaları’, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl 2011, Cilt 10, S. 35, s. 2.
- SAFRAN, Mustafa, *Sosyal Bilgiler Öğretimine Bakış*, B.Tay, A. Öcal (Edts), Sosyal Bilgiler Öğretimi, 2. Baskı, Ankara 2011, s. 7-11.
- SAYILAN, Fevziye, *Küresel Aktörler (DB ve GATS) ve Eğitimde Neo-Liberal Dönüşüm*, s. 48.
- SÖNMEZ, Veysel, *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*, 13. Baskı, Ankara 2007, s. 30-120.

- SÖNMEZ, Veysel, *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu*, Ankara 1998, s. 7-8.
- SÖZER, Ersan, 'Sosyal Bilimler Kapsamında Sosyal Bilgilerin Yeri ve Önemi', Gürhan Can (Edt) *Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Eskişehir 1998, s. 9.
- ŞAHİN, Cemalettin, *Türkiye Coğrafyası*, Ankara 2000, s. 343.
- ŞAHİN, İ. Fevzi, *Küreselleşme Avrupa Birliği ve Türkiye*, 1.Baskı, Ankara 2011, s. 23-27.
- ŞAHİN ÖZDEMİR, Berna ve BELTEKİN, Nurettin, Türk Eğitim Sisteminin Dönüşümünde Uluslararası Aktörler: IMF ve Dünya Bankası. *Sosyoloji Kongresi*, 2009, s.245.
- TATLIDİL, Ercan ve GÜNDER, E. Esmâ, 'Küreselleşen Değerlerin Eğitim Kurumları Üzerine Etkisi', *Değerler Eğitimi Dergisi*, Yıl 2013, Cilt 11, S. 26, s. 264-266.
- TEZCAN, Mahmut, *Sosyolojiye Giriş*, Ankara 2002, s. 26.
- TEZCAN, Mahmut, *Postmodern ve Küresel Toplumda Eğitim*, s. 11.
- TOKER GÖKÇE, Asiye, Yeni Ekonomik Düzen, Eğitim Reformları ve Eğitimin Geleceği, s. 4.
- TURGUT, M. Fuat, *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metodları*, Ankara 1997, s. 131.
- VARIŞ, Fatma, *Eğitimde Program Geliştirme*, 6. Baskı, Ankara, 1996, s. 14.
- YAZICI H., KOCA K., *Sosyal Bilgiler Öğretim Programı*, B. Tay, A. Öcal (Edts), Sosyal Bilgiler Öğretimi, 2. Baskı, Ankara 2011, s. 23-32.
- YEŞİLYAPRAK, Binnur, *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri*, 18.Baskı, Ankara 2010, s. 46.
- YILDIZ, Süleyman, 'Kültürün Küreselleşmesi ve Toplumsal Boyutta Medya Etkinliğine Yansımaları', *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl 2006, S. 2, s. 37-40.
- YILMAZ, Hasan ve SÜNBÜL, A. Murat, *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*, Ankara 2003, s.234.

WALLERSTEIN Immanuel, *Modern Dünya-Sistemi: Kapitalist Tarım ve 16. Yüzyılda Avrupa Dünya Ekonomisinin Kökenleri*, Çev., Latif Boyacı, İstanbul 2004, s. 70.

İNTERNET KAYNAKLARI

<http://www.canaktan.org/egitim/universite-reform/bilgi-toplum.htm>

EKLER

I. Araştırmanın İzni

T.C.
ERZİNCAN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 45468433-604-E.2055747
Konu : Araştırma İzni

23/02/2016

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 07.12.2014 tarihli ve 2012/13 numaralı Genelge.
b) Erzincan Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü 09.02.2016 tarihli ve 63579008- 302.08.01-E.6212 sayılı yazısı

Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü İlköğretim Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Esra DEMİR "5 Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanının Kazanım, İçerik, Öğrenme-Öğretme Süreci ve Ölçe-Değerlendirme Ölçelerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi" konulu Tez çalışmasını İlimiz Merkez ve ilçelerimizdeki tüm Ortaokullarda yapmak istediğine ilişkin (b) yazısı ve ekleri ilişikte sunulmuştur.

İlgi (a) Genelge esaslarına göre "İl Millî Eğitim Anket-Araştırma-Tez Çalışmalarını Değerlendirme Komisyonu" tarafından incelenen tez çalışmasının, ilimizdeki listede belirtilen okullarda uygulanması müdürlüğümüzce yerinde görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde; onaylarınıza arz ederim.

Aziz GÜN
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
23/02/2016

Fatih KAYA
Vali a.
Vali Yardımcısı

EKLER:
Komisyon Tutanağı (1-sayfa)
Tez Programı (4-sayfa)
Okul Listesi (2-sayfa)

Mengüceci Msh. Kamu Lojmanları 1311. Sokak-ERZİNCAN
Elektronik Ağ: <http://erzincan.meb.gov.tr>
e-posta: arge24@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Hasan GÜNEŞ-Şube Müdürü
Tel: (0 446) 214 20 73-12 45
Faks: (0 446) 214 11 85

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden b4d1-3c25-3dda-b192-96bc kodu ile teyit edilebilir.

II. Anket Soruları

Bu çalışma, Sosyal Bilgiler öğretim programında 5. sınıf Küresel Bağlantılar öğrenme alanının, kazanım, içerik, öğretme-öğrenme ve ölçme-değerlendirme süreçlerinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi amacıyla yapılmaktadır. Anket sorularını objektif olarak cevaplandırmanızı rica ederim.

KİŞİSEL BİLGİLER

CİNSİYET:

KADIN

ERKEK

HİZMET SÜRESİ:

0-5 yıl

6-10 yıl

11-15 yıl

16 yıl ve üzeri

MEZUN OLUNAN OKUL TÜRÜ:

EĞİTİM FAKÜLTESİ

DİĞER

HİZMET YERİ:

MERKEZ

BELDE

İLÇE

	KAZANIMLARA İLİŞKİN SORULAR	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1.	Öğrenciler, dünya çocuklarının ortak yönlerini ve ilgi alanlarını fark eder.	☐	☐	☐	☐	☐
2.	Öğrenciler, ülkeler arasında ekonomik alışveriş olduğunu fark eder.	☐	☐	☐	☐	☐
3.	Öğrenciler, ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerde iletişim ve ulaşım teknolojisinin etkisini tartışır.	☐	☐	☐	☐	☐
4.	Öğrenciler, çeşitli ülkelerde bulunan ortak miras öğelerine örnekler verir.	☐	☐	☐	☐	☐
5.	Öğrenciler, ortak mirasın tanınmasında turizmin yerini fark eder.	☐	☐	☐	☐	☐
6.	Öğrenciler, turizmin uluslar arası ilişkilerdeki yeri konusunda bakış açısı geliştirir.	☐	☐	☐	☐	☐

	İÇERİĞE İLİŞKİN SORULAR	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1.	İçerik, öğrenci seviyesine uygundur.	☐	☐	☐	☐	☐
2.	İçerik, öğrencilerde yeni fikirlere temel oluşturur.	☐	☐	☐	☐	☐
3.	İçerikteki bilgiler öğretim ilkelerine göre(basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene, somuttan soyuta vb.) düzenlenmiştir.	☐	☐	☐	☐	☐
4.	İçerik, geçerli ve güvenilir bilgilerden oluşmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
5.	İçerik programın hedefleriyle örtüşmektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
6.	İçerik sosyal gerçeklerle uyumlu yeni durumlara uygulanabilir ve öğrencilerin günlük yaşantılarına adapte edilebilir.	☐	☐	☐	☐	☐

7.	İçerik, küresel bağlantılar öğrenme alanında ön görülen değerleri kazandıracak niteliktedir.	☐	☐	☐	☐	☐
8.	İçerik küresel bağlantılar öğrenme alanında öngörülen becerileri kazandıracak niteliktedir.	☐	☐	☐	☐	☐
9.	İçerik, öğrencinin aktif katılımını sağlayacak farklı türdeki metinlerle zenginleştirilmiştir.	☐	☐	☐	☐	☐
10.	İçerik öğrencinin ilgisini çekmektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
11.	İçerikte öngörülen beş konu küreselleşme olgusu ile ilgili kavramları içermektedir	☐	☐	☐	☐	☐

	ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜRECİNE İLİŞKİN SORULAR	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1.	Konuların öğretimi için ön görülen süreler yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
2.	Programda ön görülen araç- gereçler yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
3.	Konuların öğretimi ile ilgili okul- sınıf içi etkinlikler yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
4.	Etkinlikler öğrencilerin derslere katılımını destekler niteliktedir.	☐	☐	☐	☐	☐
5.	Öğretim yöntemleri ile ilgili açıklamalar yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
6.	İşleniş ile ilgili verilen örnekler yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
7.	Önerilen araç-gereçler ulaşılabilir niteliktedir.	☐	☐	☐	☐	☐
8.	Önerilen araç-gereçler kullanılabilir niteliktedir.	☐	☐	☐	☐	☐
9.	Etkinlikler için sınıf ortamı uygundur.	☐	☐	☐	☐	☐
10.	Ders içi etkinlikler için süre yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
11.	Etkinlikler ders için yeterli derecede öğreticidir.	☐	☐	☐	☐	☐
12.	Yapılan etkinlikler için yeterli materyal bulunmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
13.	Etkinlikler ders konusunun öğrenilmesi için gerekli yeterliliğe sahiptir.	☐	☐	☐	☐	☐

	ÖLÇME-DEĞERLENDİRME SÜRECİNE İLİŞKİN SORULAR	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1.	Öğrenme alanının içerdiği kazanımlar ölçme-değerlendirme sorularıyla uyumludur.	☐	☐	☐	☐	☐
2.	Ölçme-değerlendirme soruları öğrenci seviyesine uygundur.	☐	☐	☐	☐	☐
3.	Değerlendirmede öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
4.	Öğrencilerin tüm yönleri ile değerlendirmelerine olanak sağlamaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
5.	Değerlendirmede öğrenci görüşleri dikkate alınmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
6.	Uyarıcı, pekiştirici ve geliştirici sorulara yer verilmektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
7.	Değerlendirme soruları, işlenen konunun tekrarı ve kontrolüne uygundur.	☐	☐	☐	☐	☐
8.	Değerlendirme soruları, öğrencilerin elde ettiği bilgiyi geliştirip detaylı bir şekilde düşünmeye sevk etmektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
9.	Değerlendirme soruları, öğrencilerin derse katılması ve öğrenmesine katkı sağlar niteliktedir.	☐	☐	☐	☐	☐